

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for SVR
Møtested: Ålgård i Gjesdal kommune
Dato: 18.03.2020
Tidspunkt: 11:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 95207083. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Foto: Jon Erling Skåtan

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Sidenr
ST 10/20	Godkjenning av innkalling og saksliste	11
ST 11/20	Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar	11
ST 12/20	Orienteringer	11
RS 1/20	<i>Referatsaker</i>	
RS 2/20	<i>Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr/bnr 8/7 (Storfjelltjønn) i Åseral kommune, SVR-LVO</i>	
RS 3/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter til transport til Lakkenstova, Gaukhei og Josephsbu turisthytte samt kvisting av vinterløype. DNT Sør. Bygland og Åseral kommune.</i>	
RS 4/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter og ATV med belter til Sloaros turisthytte. DNT Sør. Bykle kommune</i>	
RS 5/20	<i>Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Frafjordheiane landskapsvernområde i samband med transport av utstyr, proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger turistforening</i>	
RS 6/20	<i>Svar på søknad om dispensasjon til motorferdsel i Lusaheia og Vormedalsheia landskapsvernområder, Hjelmeland kommune i samband med transport av utstyr, proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene - Stavanger turistforening</i>	
RS 7/20	<i>Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, Suldal kommune i samband med transport av utstyr, proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene</i>	
RS 8/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Væringsdalen gnr. 1, bnr. 8 og 10. Annelise Breive Skjævesland. Bykle kommune</i>	
RS 9/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Ormsavatn og Store Urevatn.</i>	

6/14 Tallak Bjørnarå. Bykle kommune

- RS 10/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/59 i Åseral kommune- SVR-LVO*
- RS 11/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Bossbustøylen - 47/3 Olav Nomeland. Valle kommune*
- RS 12/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Glypen (gnr/bnr 1/4) i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 13/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig proviant, ved og utstyr samt kvisting av vinterløype til turisthytter i Sirdal kommune i SVR-LVO*
- RS 14/20 innvilga Søknad om motorferdsel i samband med kjentmannsturar og medlemskurs i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger Røde Kors Hjelpekorps*
- RS 15/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Finnbu og Videlega, 68/2 Tone Å. Rysstad. Valle kommune.*
- RS 16/20 Tillatelse til nødvendig snøskutertransport som trengs ved tilsyn og vedlikehold av kraftanlegg i Åseral, SVR-LVO, Agder Energi*
- RS 17/20 Innvilga søknad om dispensasjon til lågtflyging og landing med helikopter i samband med øvingsverksemd i områda mellom Espedal og Frafjord i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes og Gjesdal kommunar*
- RS 18/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Vindhommen gnr/bnr 6/6 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 19/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Pytten - Stegilsøygard - Skarvebu - Solgrimslegå. 5/9 Bygland - Jan Ove Pytten Flodquist. Bygland kommune.*
- RS 20/20 Svar på søknad/øvingsplan angående bruk av snøskuter i forbindelse med kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernornåde, Sandnes Røde Kors*
- RS 21/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utsyr og annen proviant til hytte ved Skulebergjønn og*

Breisletthei i Åseral kommune SVR LVO

- RS 22/20 Svar på søknad/øvingsplan angående bruk av snøskuter i forbindelse med kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde, Speidernes Beredskapsgruppe*
- RS 23/20 Tillatelse til transport og bruk av snøskuter i forbindelse med naturbasert reiseliv i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Odd Kvinen- Sirdal Huskyfarm*
- RS 24/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytter i Sirdal kommune, SVR-LVO*
- RS 25/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter til Brattestøyl, Gaukhei og Dansaren. 4/2 Bernt Gautestad. Bygland kommune.*
- RS 26/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Vidvatn gnr/bnr 2/16 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 27/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr /bnr 2/16 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 28/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr /bnr 1/1 i Sirdal kommune, SVR -LVO*
- RS 29/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Besteland - Krokevatn. Peder Fosslie. 70/54 Valle kommune*
- RS 30/20 Innvilga søknad om landing med helikopter i verneområdet SVR. Væringsdalen. Gnr. 1, bnr. 8 og 10. Birgit Lidtveit. Bykle kommune*
- RS 31/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Øyuvsbu og Håheller turisthytte. Stikking av vinterløyper. DNT Sør. Valle kommune.*
- RS 32/20 Innvilga søknad om dispensasjon om motorferdsel i samband med øvingsverksemd i Hunnedalen, Frafjordheiane landskapsvernområde, Sirdal kommune*
- RS 33/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/3, Suldal kommune*

- RS 34/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/16 i Åseral kommune- SVR -LVO*
- RS 35/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 1/26 i Åseral kommune- SVR LVO*
- RS 36/20 *Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Dyraheio og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområder, Suldal og Bykle kommunar*
- RS 37/20 *Søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Vormedalsheia landskapsvernområde*
- RS 38/20 *Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Lusaheia, Dyraheio og SVR landskapsvernområder*
- RS 39/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 68/3, Suldal kommune*
- RS 40/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material og utstyr og proviant til hytte i SVR- LVO* X
- RS 41/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 55/1, Suldal kommune*
- RS 42/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 54/2, Suldal kommune*
- RS 43/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 42/2, Suldal kommune*
- RS 44/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 57/2, Suldal kommune*
- RS 45/20 *Tillatelse til å transportere inn nødvendig proviant, utstyr, brensel og material til hytte ved gnr/bnr 11/3 nord for Valevatn i Sirdal kommune- SVR LVO*
- RS 46/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/9 i Åseral kommune, SVR-LVO*

- RS 47/20 *Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 7/1, Bykle kommune*
- RS 48/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 40/1, Suldal kommune*
- RS 49/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 40/1, Suldal kommune*
- RS 50/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig materiell, utstyr, proviant o.l til hytte ved Vivatn i Åseral kommune, SVR-LVO* X
- RS 51/20 *Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Væringsdalen 1/8. Ole P. Bruun. Bykle kommune.*
- RS 52/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Teistedalen gnr/bnr 1/26 i Åseral kommune, SVR- LVO*
- RS 53/20 *Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med vinterøving i Frafjordheiane landskapsvernområde, Gjesdal og Sirdal kommunar*
- RS 54/20 *Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 106/4 og 102/4 i Hægebostad kommune*
- RS 55/20 *Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Gnr. 6, bnr. 4 og 14 Jo Breivegen. Bykle kommune*
- RS 56/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bne, 37/, Hjelmeland kommune*
- RS 57/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/2, Hjelmeland kommune*
- RS 58/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland kommune*
- RS 59/20 *Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia og Lusaheia landskapsvernområder*
- RS 60/20 *Innvilga søknad om dispensasjon til*

*Helikoptertransport til Flørlistølen, Sandnes
kommune*

- RS 61/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune*
- RS 62/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Sandvatn 3/4 Sigurd Langeid. Bygland kommune*
- RS 63/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/7, Hjelmeland kommune*
- RS 64/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland kommune*
- RS 65/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/1 ved Dapen i Åseral kommune, SVR LVO*
- RS 66/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 7/6 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 67/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Suldal kommune*
- RS 68/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Øyvassbu bnr/bnr 7/1 i Åseral kommune, SVR- LVO*
- RS 69/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i samband med øvingsverksemd i SVR. Agder Politidistrikt/Setesdal driftseining. Fjellredningsgrupper i Bykle, Valle og Åseral.*
- RS 70/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/3, Hjelmeland kommune*
- RS 71/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/7-1*
- RS 72/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 34/7, Hjelmeland kommune*
- RS 73/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune*
- RS 74/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i*

Lusaheia landskapsvernområde

- RS 75/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 118/1, Hjelmeland kommune*
- RS 76/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 38/20, Hjelmeland kommune*
- RS 77/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/7 ved Dalan i Åseral kommune*
- RS 78/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/19 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 79/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Hjelmeland kommune*
- RS 80/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved (gnr/bnr 2/15) i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 81/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Langeid Driftehei. Ivar Dahl mfl. Byglund kommune.*
- RS 82/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/8, Hjelmeland kommune*
- RS 83/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Krokevasstøl (gnr/bnr 2/6) i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 84/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/27, Hjelmeland kommune*
- RS 85/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune*
- RS 86/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 131/1, 43/1, Hjelmeland kommune*
- RS 87/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte i Signesdalen gnr/bnr 6/29 i Åseral kommune, SVR-LVO*
- RS 88/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse*

	<i>med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Pytten gnr/bnr 5/22 i Åseral kommune, SVR-LVO</i>	
RS 89/20	<i>Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytter i Øvre Sirdal gnr/bnr 2/2-4 i Sirdal kommune, SVR-LVO</i>	
RS 90/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Bykle fjellstyre. Bykle kommune</i>	
RS 91/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter og ATV med belte i verneområdet SVR. Myrkvæven - 1/4 Øystein Sauro. Bykle kommune</i>	
DS 1/20	<i>Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/1 ved Dapen i Åseral kommune, SVR LVO</i>	
RS 92/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Trogumsdalen, Djupetjønn og Trogumsstøylen. 10/1 Jan Nesland. Bykle kommune</i>	
RS 93/20	<i>Innvilga løyve til bruk av snøscooter til Vestre Krokvatn, Langeid 2/12, Karen Elisabeth Bisseth-Hallandvik. Bygland kommune.</i>	
RS 94/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Brokke og Berg fellesbeite. Bergsøydevatn. Valle kommune</i>	
RS 95/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter langs Fv 337. Agder Fylkeskommune</i>	
RS 96/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter og helikopter i verneområdet SVR. 7/16 Ljosland, Børre Petersen. Åseral kommune</i>	
RS 97/20	<i>Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 6/7 Urdevatn. John Ørjan Tveit. Bykle kommune og Suldal kommune.</i>	
ST 13/20	Prioritering av tiltaksmidler for 2020	12
ST 14/20	Kvalitetsnorm for villrein – høringsuttale	16
ST 15/20	SBK-BASE - Søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med Heliboogie 2020, Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 22/1, Sandnes kommune - Førebuande klagehandsaming	21
ST 16/20	Uttale til høyring av NVE sitt framlegg til permanent bomreglement for Blåsjøvegen, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde og Steinbuskardet-	32

	Hisdal biotopvernområde, Suldal, Hjelmeland og Bykle kommunar	
ST 17/20	Merknad til høringsuttalelse om kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Agder	51
ST 18/20	Klage på vedtak om retting. Storhedder 1/7 Rhatt Tønnesen. Bykle kommune	60
ST 19/20	Eventuelt	82

ST 10/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

ST 11/20 Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar

ST 12/20 Orienteringer

RS 1/20 Referatsaker

RS 2/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr/bnr 8/7 (Storfjelltjønn) i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 3/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter til transport til Lakkenstova, Gaukhei og Josephsbu turisthytte samt kvisting av vinterløype. DNT Sør. Bygland og Åseral kommune.

RS 4/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og ATV med belter til Sloaros turisthytte. DNT Sør. Bykle kommune

RS 5/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Frafjordheiane landskapsvernområde i samband med transport av utstyr, proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger turistforening

RS 6/20 Svar på søknad om dispensasjon til motorferdsel i Lusaheia og Vormedalsheia landskapsvernområder, Hjelmeland kommune i samband med transport av utstyr, proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene - Stavanger turistforening

RS 7/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, Suldal kommune i samband med transport av utstyr,

proviant og ved, samt kvisting av vinterløyper til turisthyttene

RS 8/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Væringsdalen gnr. 1, bnr. 8 og 10. Annelise Breive Skjævesland. Bykle kommune

RS 9/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Ormsavatn og Store Urevatn. 6/14 Tallak Bjørnarå. Bykle kommune

RS 10/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/59 i Åseral kommune- SVR-LVO

RS 11/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Bossbustøylen - 47/3 Olav Nomeland. Valle kommune

RS 12/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Glypen (gnr/bnr 1/4) i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 13/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig proviant, ved og utstyr samt kvisting av vinterløype til turisthytter i Sirdal kommune i SVR-LVO

RS 14/20 innvilga Søknad om motorferdsel i samband med kjentmannsturar og medlemskurs i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

RS 15/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Finnbu og Videlega, 68/2 Tone Å. Rysstad. Valle kommune.

RS 16/20 Tillatelse til nødvendig snøskutertransport som trengs ved tilsyn og vedlikehold av kraftanlegg i Åseral, SVR-LVO, Agder Energi

RS 17/20 Innvilga søknad om dispensasjon til lågtflyging og landing med helikopter i samband med øvingsverksemd i områda mellom Espedal og Frafjord i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes og Gjesdal kommunar

RS 18/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Vindhommen gnr/bnr 6/6 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 19/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Pytten - Stegilsøygard - Skarvebu - Solgrimslegå. 5/9 Bygland - Jan Ove Pytten Flodquist. Bygland kommune.

RS 20/20 Svar på søknad/øvingsplan angående bruk av snøskuter i forbindelse med kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Sandnes Røde Kors

RS 21/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Skulebergjønn og Breisletthei i Åseral kommune SVR LVO

RS 22/20 Svar på søknad/øvingsplan angående bruk av snøskuter i forbindelse med kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde, Speidernes Beredskapsgruppe

RS 23/20 Tillatelse til transport og bruk av snøskuter i forbindelse med naturbasert reiseliv i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Odd Kvinen- Sirdal Huskyfarm

RS 24/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytter i Sirdal kommune, SVR-LVO

RS 25/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter til Brattestøyl, Gaukhei og Dansaren. 4/2 Bernt Gautestad. Bygland kommune.

RS 26/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Vidvatn gnr/bnr 2/16 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 27/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr /bnr 2/16 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 28/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved gnr /bnr 1/1 i Sirdal kommune, SVR -LVO

RS 29/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Besteland - Krokevatn. Peder Fosli. 70/54 Valle kommune

RS 30/20 Innvilga søknad om landing med helikopter i verneområdet SVR. Væringsdalen. Gnr. 1, bnr. 8 og 10. Birgit Lidtveit. Bykle kommune

RS 31/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Øyuvsbu og Håheller turisthytte. Stikking av vinterløyper. DNT Sør. Valle kommune.

RS 32/20 Innvilga søknad om dispensasjon om motorferdsel i samband med øvingsverksemd i Hunnedalen, Frafjordheiane landskapsvernområde, Sirdal kommune

RS 33/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/3, Suldal kommune

RS 34/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/16 i Åseral kommune- SVR -LVO

RS 35/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 1/26 i Åseral kommune- SVR LVO

RS 36/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Dyraheio og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområder, Suldal og Bykle kommunar

RS 37/20 Søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Vormedalsheia landskapsvernområde

RS 38/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Lusaheia, Dyraheio og SVR landskapsvernområder

RS 39/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 68/3, Suldal kommune

RS 40/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material og utstyr og proviant til hytte i SVR- LVO

RS 41/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 55/1, Suldal kommune

RS 42/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 54/2, Suldal kommune

RS 43/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 42/2, Suldal kommune

RS 44/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Kvanndalen og Dyraheio landskapsvernområder og Holmavassåno biotopvernområde, gnr/bnr, 57/2, Suldal kommune

RS 45/20 Tillatelse til å transportere inn nødvendig proviant, utstyr, brensel og material til hytte ved gnr/bnr 11/3 nord for Valevatn i Sirdal kommune- SVR LVO

RS 46/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/9 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 47/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 7/1, Bykle kommune

RS 48/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 40/1, Suldal kommune

RS 49/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 40/1, Suldal kommune

RS 50/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig materiell, utstyr, proviant o.l til hytte ved Vivatn i Åseral kommune, SVR- LVO

RS 51/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Væringsdalen 1/8. Ole P. Bruun. Bykle kommune.

RS 52/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Teistedalen gnr/bnr 1/26 i Åseral kommune, SVR- LVO

RS 53/20 Innvilga søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med vinterøving i Frafjordheiane landskapsvernområde, Gjesdal og Sirdal kommunar

RS 54/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 106/4 og 102/4 i Hægebostad kommune

RS 55/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Gnr. 6, bnr. 4 og 14 Jo Breivegen. Bykle kommune

RS 56/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bne, 37/, Hjelmeland kommune

RS 57/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/2, Hjelmeland kommune

RS 58/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland kommune

RS 59/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia og Lusaheia landskapsvernområder

RS 60/20 Innvilga søknad om dispensasjon til Helikoptertransport til Flørlistølen, Sandnes kommune

RS 61/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune

RS 62/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Sandvatn 3/4 Sigurd Langeid. Bygland kommune

RS 63/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/7, Hjelmeland kommune

RS 64/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, Hjelmeland kommune

RS 65/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/1 ved Dapen i Åseral kommune, SVR LVO

RS 66/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 7/6 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 67/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Suldal kommune

RS 68/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Øyvassbu bnr/bnr 7/1 i Åseral kommune, SVR- LVO

RS 69/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i samband med øvingsverksemd i SVR. Agder Politidistrikt/Setesdal driftseining. Fjellredningsgrupper i Bykle, Valle og Åseral.

RS 70/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/3, Hjelmeland kommune

RS 71/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/7-1

RS 72/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 34/7, Hjelmeland kommune

RS 73/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune

RS 74/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde

RS 75/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 118/1, Hjelmeland kommune

RS 76/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 38/20, Hjelmeland kommune

RS 77/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/7 ved Dalan i Åseral kommune

RS 78/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved gnr/bnr 2/19 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 79/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Hjelmeland kommune

RS 80/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved (gnr/bnr 2/15) i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 81/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Langeid Driftehei. Ivar Dahl mfl. Bygland kommune.

RS 82/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/8, Hjelmeland kommune

RS 83/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte ved Krokevasstøl (gnr/bnr 2/6) i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 84/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 41/27, Hjelmeland kommune

RS 85/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 121/3, Hjelmeland kommune

RS 86/20 Forlenga dispensasjon til snøskutertransport i Vormedalsheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 131/1, 43/1, Hjelmeland kommune

RS 87/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytte i Signesdalen gnr/bnr 6/29 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 88/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og proviant til hytte ved Pytten gnr/bnr 5/22 i Åseral kommune, SVR-LVO

RS 89/20 Tillatelse til transport med snøskuter i forbindelse med frakt av nødvendig material, brensel, utstyr og annen proviant til hytter i Øvre Sirdal gnr/bnr 2/2-4 i Sirdal kommune, SVR-LVO

RS 90/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Bykle fjellstyre. Bykle kommune

RS 91/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og ATV med belte i verneområdet SVR. Myrkvæven - 1/4 Øystein Sauro. Bykle kommune

RS 92/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Trogumsdalen, Djupetjønn og Trogumsstøylen. 10/1 Jan Nesland. Bykle kommune

RS 93/20 Innvilga løyve til bruk av snøscooter til Vestre Krokvatn, Langeid 2/12, Karen Elisabeth Bisseth-Hallandvik. Bygland kommune.

RS 94/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i SVR. Brokke og Berg fellesbeite. Bergsøydevatn. Valle kommune

RS 95/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter langs Fv 337. Agder Fylkeskommune

RS 96/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og helikopter i verneområdet SVR. 7/16 Ljosland, Børre Petersen. Åseral kommune

RS 97/20 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 6/7 Urdevatn. John Ørjan Tveit. Bykle kommune og Suldal kommune.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/10150-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 10.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	13/20	18.03.2020

Prioritering av tiltaksmidler for 2020

Forvalters innstilling

Verneområdestyret fordeler midlane til tiltak i verneområda for 2020 på denne måten:

Nr	Tiltak	Stad	Sum
<u>Pågåande skjøtselstiltak</u>			
1.	Skjøtsel slåttemyr, Vidmyr	Vidmyr NR/Bykle	40.000
2.	Skjøtsel slåttemark, Store-Hisdal	Hisdal NR/Bykle	15.000
3.	Skjøtsel slåttemyr, Stovo	Dyraheio/Suldal	20.000
4.	Skjøtsel slåttemark, Mån	Frafjordheiane/Forsand	25.000
5.	Skjøtsel slåttemyr, Øyastølsmyra	Øyastøl/Hjelmeland	40.000
6.	Rydding slåttemark, Jonstøl	Dyraheio/Suldal	20.000
	<i>Sum pågåande skjøtselstiltak</i>		160.000
<u>Tiltak på innfallsportar</u>			
7.	Oppgradering av tursti, Hovdenuten	SVR/Bykle	340.000
8.	Informasjonsskilt i Hjelmelandsvågen	Lusaheia/Hjelmeland	75.000
9.	Informasjonsskilt Kleivaland+Funning	Vo.heia/Hjelmeland	80.000
10.	Toalettbygg Kleivaland+Funningsland	Vo.heia/Hjelmeland	125.000
11.	Carwalk Håhellervatnet	SVR/Sirdal/Valle	100.000
12.	Infoskilt og gapahuk på Ljosland	SVR/Åseral	30.000
	<i>Sum tiltak på innfallsportar</i>		750.000
<u>Tiltak på stiar med særleg store slitasjeproblem</u>			
13.	Kloppegging, Taumevatn	SVR/Sirdal	20.000
14.	Kloppegging, Flørli-Langavatn	Frafjordheiane/Sandnes	30.000
15.	Grøfting, Øyastøl-Bjødnabu	Vormedalsheia/Hjelmeland	20.000
16.	Kloppegging, Bleskestadmoen	Dyraheio/Suldal	20.000
	<i>Sum tiltak på stiar</i>		90.000
<u>Andre tiltak</u>			
17.	Overvaking anleggsveg Store Urar	SVR/Bykle	0
18.	Villreininformasjon på Haukeliseter		0
19.	Kartbrosjyre verneområda i Hjelmeland		0
Total sum			1.000.000

Saksopplysninger

På bakgrunn av vedtak i AU sak 04/20 meldte verneområdestyret inn behov for tiltaksmidler for 2020 til Miljødirektoratet. Den totale søknadssummen var på kr 1.405.000,- og 19 ulike tiltak i verneområda vart prioritert i denne rekkefølga:

Nr	Tiltak	Stad	Sum
<u>Pågåande skjøtselstiltak</u>			
1.	Skjøtsel slåttemyr, Vidmyr	Vidmyr NR/Bykle	40.000
2.	Skjøtsel slåttemark, Store-Hisdal	Hisdal NR/Bykle	15.000
3.	Skjøtsel slåttemyr, Stovo	Dyraheio/Suldal	20.000
4.	Skjøtsel slåttemark, Mån	Frafjordheiane/Forsand	25.000
5.	Skjøtsel slåttemyr, Øyastølsmyra	Øyastøl/Hjelmeland	40.000
6.	Rydding slåttemark, Jonstøl	Dyraheio/Suldal	20.000
	<i>Sum pågåande skjøtselstiltak</i>	1	60.000
<u>Tiltak på innfallsportar</u>			
7.	Oppgradering av tursti,	Hovdenuten SVR/Bykle	500.000
8.	Informasjonsskilt i Hjelmelandsvågen	Lusaheia/Hjelmeland	75.000
9.	Informasjonsskilt Kleivaland+Funning	Vo.heia/Hjelmeland	80.000
10.	Toalettbygg Kleivaland+Funningsland	Vo.heia/Hjelmeland	250.000
11.	Carwalk Håhellervatnet	SVR/Sirdal/Valle	100.000
12.	Infoskilt og gapahuk på Ljosland	SVR/Åseral	30.000
	<i>Sum tiltak på innfallsportar</i>		1.035.000
<u>Tiltak på stiar med særleg store slitasjeproblem</u>			
13.	Klopplegging, Taumevatn	SVR/Sirdal	20.000
14.	Klopplegging, Flørli-Langavatn	Frafjordheiane/Sandnes	50.000
15.	Grøfting, Øyastøl-Bjødnabu	Vormedalsheia/Hjelmeland	25.000
16.	Klopplegging, Bleskestadmoen	Dyraheio/Suldal	25.000
	<i>Sum tiltak på stiar</i>		120.000
<u>Andre tiltak</u>			
17.	Overvaking anleggsveg Store Urar	SVR/Bykle	60.000
18.	Villreininformasjon på Haukeliseter		20.000
19.	Kartbrosjyre verneområda i Hjelmeland		10.000
Total sum			1.405.000

AU si prioritering av tiltaksmidla for 2020 byggar på signal frå Miljødirektoratet og innspel frå kommunar og organisasjonar i SVR.

Miljødirektoratet har i brev datert 11.11.2019 bedt om at verneområdestyret melde inn behov for tiltaksmidler for 2020. Dette gjeld for alle verneområda verneområdestyret er forvaltningsstyresmakt for. Fristen for innmelding var sett til 10. januar 2020. Det skulle meldast inn behov i prioritert rekkefølge og med nettobeløp, dvs. utan mva. Miljødirektoratet tildeler midlane ut frå postføremål og budsjетtrammer, og verneområdestyret skal sjølv disponere og prioritere bruken av midla dei blir tildelt.

Miljødirektoratet framheva i brevet at det overordna målet for bruken tiltaksmidlane er at naturtilstanden i verneområda skal betrast. Det er derfor viktig at tiltak som bedrar tilstanden til verneverdiane blir prioritert høgt. I dokumentet: «Strategi for bruk av midlar til tiltak i verneområder

2020-2025» har derfor Miljødirektoratet lagt opp til at ulike typar tiltak skal prioriterast i denne rekkefølga:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Tiltak som er ein del av besøksforvaltinga i eit verneområde, skal forankrast i ein eigen besøksstrategi. Besøksstrategien for SVR vart godkjent i desember 2018, og kan brukast som grunnlag for prioritering av tiltak.

Forvaltningssekretariatet har hatt møter og anna kontakt med fleire kommunar og ulike samarbeidspartnarar om kva vi bør prioriter av tiltak i 2020. Det gjekk og ut eit brev til kommunane kor ein bad om innspel på kva for tiltak frå besøksstrategien som burde gjennomførast dette året. Med bakgrunn i desse innspela, føringar i besøksstrategien og egne erfaringar, vart det utarbeidd ei prioritert liste over tiltak vi meiner treng midlar i det komande året. Ettersom Miljødirektoratet sine føringar for prioriteringa av tiltaksmidlar for 2020 var svært tydelege, vart desse tillagt stor vekt. Dette medførte mellom anna at vi ikkje har prioritert oppstart av nye skjøtelsprosjekt eller tilretteleggingstiltak som ikkje er forankra i besøksstrategien.

2020 blir det andre året der tiltaka i besøksstrategien skal settast ut i livet, og det første året der vi legg opp til utarbeiding av informasjonsskilt etter «Merkevaren Norges nasjonalparker». På bakgrunn av innspel frå kommunane vart tiltak på innfallsporten Hjelmeland bli prioritert. I tillegg er det lagt opp til ei vidareføring av dei tunge tiltaka på Hovden. Ei rekke andre informasjonstiltak frå besøksstrategien vart og prioritert.

Svaret frå Miljødirektoratet kom 20.02.2020. Her vart verneområdestyret tildelt kr 1.000.000,- til tiltak i verneområda for 2020. Miljødirektoratet kommenterte i sitt svar at tiltak 17, «Overvaking anleggsveg Store Urar», ikkje vart prioritert i årets tildeling. Det var søkt om kr 60.000,- til dette tiltaket.

Med ei tildeling frå Miljødirektoratet på kr 1.000.000,-, fekk vi kr 405.000,- mindre enn det vi hadde søkt om. Det blir derfor nødvendig med ein del omprioriteringar i høve til behovet for tiltaksmidlar som vart meldt inn i AU sak 04/20. Ettersom tiltak 17 ikkje kan tildelast tiltaksmidlar er det kr 345.000,- som må sparast inn på dei andre 18 tiltaka.

Vurdering

For å halde seg innanfor den tildelte ramma vil forvaltningssekretariatet foreslå at nokre tiltak blir tatt heilt ut av lista, mens andre tiltak får ei noko redusert tildeling. Så langt det er mogleg ønskjer forvaltningssekretariatet at pågåande skjøtelsprosjekt skal prioriterast saman med prosjekt som vart påbyrja eller utsett i 2019. Ein ønskjer og å komme i gang med flest mogleg av tiltaka på innfallsportane som er peika ut i besøksstrategien. Ein del av desse tiltaka vil få ei mindre tildeling enn først planlagt, men vil likevel kunne gjennomførast.

Tiltak 7. Oppgradering av tursti til Hovdenuten i Bykle får tildelinga redusert frå 500.000,- til 340.000,-. Dette er framleis ei omfattande tildeling som vil være eit viktig bidrag til gjennomføringa av prosjektet. Turstien til Hovdenut fekk og ei ekstra tildeling på kr 130.000,- på slutten av 2019.

Tiltak 10. Toalettbygg på Fundingsland og Kleivaland får tildelinga redusert frå 250.000,- til 125.000,-. Her vil ein prioritere toalettbygget på Fundingsland kor behovet er størst og utsette toalettbygget på Kleivaland 2021.

Tiltak 14, 15 og 16 omfattar tilretteleggingstiltak på stistrekningar med stor slitasje. Desse får ei redusert tildeling på 5000-20.000,- kvar

Tiltak 17. Overvaking av anleggsvegen til Store Urar vart ikkje tildelt midlar av Miljødirektoratet og tildelinga på 60.000,- fell da bort. Til dette tiltaket har vi og søkt om viltfondsmidlar så vi har god tru på at prosjektet kan finansierast utan tiltaksmidlar.

Tildelingane til Tiltak 18. Villreininformasjon på Haukeliseter og Tiltak 19. Kartbrosjyre for verneområda i Hjelmeland blir foreslått strøket for 2020. Villreininformasjon på Haukeliseter kan truleg gjennomførast utan tiltaksmidlar frå SVR og kartbrosjyra for verneområda i Hjelmeland kan utsettast til 2021.

Vi kjem i tillegg til å søke om midlar frå Miljødirektoratet sine supplerande tildelingsrundar i juni og november 2020, men det er uråd å vite kor store summar dette kan dreie seg om.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/10111-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 10.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	14/20	18.03.2020

Kvalitetsnorm for villrein - høyringsuttale

Forvalters innstilling

Verneområdestyret for SVR støtter forslaget om å innføre ein kvalitetsnorm for villrein. Den største gevinsten vil vera at det vert ein systematisk og samla tilnærming for kva utfordringar ein har i dei enkelte villreinområda, og der det vert ei klar prioritering av kva tiltak som bør settast i verk. Ein kvalitetsnorm vil gjere det enklare å formidle villreinens behov og utfordringar lokalt, regionalt og nasjonalt.

Verneområdestyret har følgjande merknadar til høyringsforslaget:

- Verneområdestyret er tvilande til om kvalitetsnorma i tilstrekkeleg grad sikrar gjennomføring av tiltak. Dette grunngjeven med at det ikkje er eit krav om å utarbeide tiltaksplanar (det er nytta formuleringa *bør*). Vidare vil tiltak måtte basere seg på friviljuge ordningar eller vedtak etter sektorlovar eller særlovgiving. Inntrykket vert også forsterka ved at tiltaksplanane må ta omsyn til annan eksisterande verksemd i området. Omsyn til villrein må naturleg nok vegast opp i mot andre samfunnsinteresser. Samstundes så vert det vanskeleg å sjå at den vert forpliktande nok til at tiltak faktisk vert gjennomført
- I verneområda Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane vert det jobba med ein rekke tiltak verneområdestyret har tru på vil betre tilhøva for villreinstamma Setesdal Ryfylke. Verneområdestyret legg til grunn at dette arbeidet held fram og der det må vera ei god samordning med arbeidet med kvalitetsnorma.
- Ekspertgruppa som skal gjere klassifisering og tiltaksanalysar må sikre ein god informasjonsflyt ut til aktørane i villreinområdet og med arenaer undervegs der ein kan følgje arbeidet. Verneområdestyret vil tilrå at det vert lokal/regional representasjon inn i ekspertgruppa når arbeidet med dei ulike villreinområda tar til.
- Ved utarbeiding av tiltaksplanar skal det vera lokal og regional medverknad. Verneområdestyret føreset at dei vert involvert i dette.

Verneområdestyret syner elles til vurderinga i saka.

Saksopplysninger

I samband med Stortinget sin handsaming av Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, vart det fatta vedtak om utarbeiding av kvalitetsnorm for villrein. Klima- og miljødepartementet har følgd opp dette gjennom oppdrag til Miljødirektoratet. Heimelen for kvalitetsnorm ligg i naturmangfoldloven § 13. I Noreg er det tidlegare utarbeida slik kvalitetsnorm for villaks.

Kvalitetsnorma skal vera eit styringsverktøy egna til å seie noko om tilstanden til villreinen, kva utfordringar arten møter i dei enkelte villreinområda samt kva tiltak forvaltninga kan sette i gong for å betre tilstande. Iverksetting av kvalitetsnorma skal gjera at alle villreinområde får eit styrka kunnskaps- og avgjersgrunnlag for forvaltninga. Føremålet og virkeområde med kvalitetsnormen er definert i artikkel 1:

«Formålet med kvalitetsnormen er å bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at internasjonale forpliktelser overholdes, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder nås. Kvalitetsnormen er retningsgivende for myndighetenes forvaltning i alle saker som har betydning for villrein og skal gi myndighetene et best mulig grunnlag for forvaltningen av bestandene og leveområdene, og faktorene som påvirker disse»

På oppdrag frå Klima- og miljødepartementet har Miljødirektoratet no sendt forslag til kvalitetsnorm for villrein på høyring. Høyringsfrist var 2. mars men verneområdestyret har fått utsett frist til 20. mars.

Forslaget til kvalitetsnorm for villrein bygger på fagleg råd frå ein uavhengig og bredt samansett ekspertgruppe. Resultatet av gruppa sitt arbeid er å finne i NINA Rapport 1400. Sjå lenke: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M869/M869.pdf>.

Følgjande dokument følgjer høyringa (følg lenka):

Følgjebrev datert 2.12.2019:

<https://tema.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/horinger/Naturmangfold/H%c3%b8ring%20-%20kvalitetsnorm%20for%20villrein.pdf?epslanguage=no>

Høyringsnotat (ikkje dagsett):

<https://tema.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/horinger/Naturmangfold/Kvalitetsnorm%20villrein%20-%20H%c3%b8ringsnotat%20november%202019.pdf?epslanguage=no>

Forslag kvalitetsnorm med vedlegg:

<https://tema.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/horinger/Naturmangfold/Kvalitetsnorm%20villrein%20-%20%20november%20%202019.pdf?epslanguage=no>

I tillegg liste over høyringsinstansar

Stutt om innhaldet i kvalitetsnorma delt opp etter artiklane 1 - 7 i kvalitetsnorma

Artikkel 1 – Føremål og verkeområde

- Kvalitetsnorma er retningsgjevande for myndigheitene si forvaltning i alle saker som har verknad for villrein.
- Kvalitetsnomen skal gi betre avgjersgrunnlag for forvaltninga samt konkretisere og operasjonalisere forvaltningsmål samt syne kva tiltak som påverkar villreinen negativt eller positivt. Dette skal bidra til å styrke det felles kunnskapsgrunnlaget for villrein framover.
- Kvalitetsnorma vil gjelde alle villreinbestander som vert omfatta av lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)

Artikkel 2 – Innhald i kvalitetsnormen

Det skal fastsettast grenseverdier for god, middels og dårleg kvalitet for villreinen i de ulike villreinområda. Grenseverdiene byggjer på tre delnormer:

- Bestandstilhøva målt ut i frå kalvevekt, tal kalv pr. 100 simle og ungdyr, del eldre bukk, genetisk variasjon og helsestatus
- Lavbeiter målt ut i frå lavbiomasse
- Leveområde og menneskeleg påverknad: funksjonell arealutnytting og funksjonelle trekkpassasjar

Prinsippet med klassifisering er synt i figur nedanfor. Tilstand *god* er farge grøn, *middels* er farge gul og *dårleg* er farge raud. Farge grå tyder at det *manglar datagrunnlag*. Det vil alltid vera den dårlegaste delnorma som avgjer endeleg tilstandsklassifisering for det einkilde villreinområdet. Klassifisering skal gjerast kvart 5. år.

Samlet fremstilling av de enkelte delnormenes tilstandsvurdering og samlet helhetsvurdering per villreinområde. Fargekodene grøn, gul og rød angir henholdsvis tilstandskategoriene God, Middels og Dårlig. Grå fargekode angir manglende datagrunnlag.

	Bestandsforhold	Lavbeiter	Leveområde og menneskelig påvirkning	Helhetsvurdering
Villreinområde 1	Grøn	Gul	Gul	Gul
Villreinområde 2	Gul	Grøn	Grøn	Gul
Villreinområde 3	Grøn	Gul	Rød	Rød
Villreinområde 4	Grøn	Grøn	Grå	Grøn

Artikkel 3 - Kvalitetsmål

- Kvalitetsnormen er oppnådd når kvaliteten til en bestand er minimum *middels* (gul). Etter dette skal ein forsøke å oppretthalde minimum *middels* tilstand.
- Klima- og miljødepartementet og andre råka departement kan i samråd avgjere at målet vert fråvike for heile villreinområde når viktige samfunnsinteresser vege tyngre enn omsyn til villrein.
- Omsyn til villrein skal vege særleg tungt i nasjonale villreinområde.

Artikkel 4 – Klassifisering og påverknadsanalysar

- Klassifisering (ref. artikkel 2) skal gjerast av eit fagmiljø med særleg kompetanse på villrein og arealbruk. Dette skal vera ei nasjonal ekspertgruppe som også må ha forskningskompetanse. Klima- og miljødepartementet skal peike ut denne ekspertgruppa.
- Der kvalitetsmåla ikkje er nådd skal det gjerast påverknadsanalysar som skal klargjere årsakene til dette. Slike analyser skal gjerast av same ekspertgruppe som nemnd ovanfor.
- Det er lagt til grunn at ekspertgruppa knyt kontakt med fagpersonar og ressurspersonar som har god lokalkunnskap.
- Resultata skal presenterast i rapportar.

Artikkel 5 - Tiltaksplanar

- Om kvalitetsnorma for eit villreinområde ikkje vert nådd (farge raud) bør det lagast tiltaksplanar for korleis kvaliteten likevel kan nåast.
- Klima og miljødepartementet kan i samråd med råka departement avgjere at målet om minimum *middels* kvalitet kan fråvikast når viktige samfunnsinteresser veger tyngre.
- Tiltaksplanar skal utarbeidast av forvaltninga og der lokal/regional forvaltning vert trekt inn. Miljødirektoratet skal ha ansvar for utarbeiding av tiltaksplanar i villreinområde der det ikkje er oppnådd *god* eller *middels* tilstand. Miljødirektoratet skal organisere prosessen med medverknad av sektormyndigheiter, planmyndigheiter, viltmyndigheiter og andre aktørar på lokal/regional nivå.
- Klima- og miljødepartementet vil i samråd med råka departement vurdere kva tiltak som er aktuelle inkludert budsjettmessig oppfølging.
- Tiltaksplanane må ta omsyn til annan eksisterande verksemd i området.

Artikkel 6 – Endring av kvalitetsnormen

- Endring av artiklane ligg til Kongeleg resolusjon
- Endring i vedlegga til artiklane ligg til Klima- og miljødepartementet

Artikkel 7 – Når kvalitetsnormen trer i kraft

- Straks og seinast i løpet av 2020. Den første klassifiseringa vil etter planen skje i 2021

Vurdering

Vi har mange lovar og planverk som til saman burde vera tilstrekkeleg til at vi klarer forpliktinga til å ta vare på villreinen. Til dømes verneforskrifter, naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven. I våre område har vi også regional plan (Heiplanen) som er utarbeida særskilt for ivaretaking av villreinen. Når stortinget no meiner det er naudsynt med ein kvalitetsnorm for villrein i tillegg må det bygge på at dei verktøya vi har ikkje er gode nok eller ikkje har vore nytta på ein tilfredsstillande måte.

Langt på veg må ein kunne seie at villreinforvaltninga er fragmentert, særleg om ein også trekk inn arealforvaltninga som påverkar villreinareala. Den største gevinsten med ein kvalitetsnorm vil kanskje vera at det vert ei systematisk og samla tilnærming for kva utfordringar ein har i dei enkelte villreinområda, og der det vert ei klar prioritering av kva tiltak som bør settast i verk. Ein må også tru at det med ei slik kvalitetsnorm etter kvart vil følgje med pengar til tiltaksplanane. Ein kvalitetsnorm vil gjere det enklare å formidle villreinens behov og utfordringar lokalt, regionalt og nasjonalt.

Generelt har vi mykje kunnskap om villreinstamma i Setesdal Ryfylke og utfordringane stamma står overfor. Særleg har mykje kunnskap komen til dei siste åra gjennom dei to GPS-merkeprosjekta. Truleg vil det vera delnorma *leveområde og menneskeleg påverknad* vi kjem til å score lågast på.

Det kan kanskje verke lite ambisiøst at *middels* kvalitet skal vera godt nok ref. artikkel 3. Samstundes er vel dette ei erkjenning av at det i mange høve vil koste for mykje å få alle område opp på *god* kvalitet.

Det er ikkje lagt opp til at kvalitetsnorma skal vera vera rettsleg bindande. Gjennomføring av tiltak vil difor krevje friviljuge ordningar/tiltak eller vedtak etter sektorlovar eller særlovar. Om ein då kjem lengre enn det ein har gjort med dagens lovverk står att å sjå.

Det er eit stort apparat som skal i sving med klassifisering, påverknadsanalysar og tiltaksplanar. Dette skal gjerast kvart 5. år. Til slutt vil det vera Klima- og miljødepartementet i samråd med råka departement som vurderer kva tiltak som er aktuelle. Det burde ligge ei større forplikting her slik at godt gjennomarbeida og lokalt/regionalt forankra tiltaksplanar med større sikkerheit vert finansiert og gjennomført. Jamfør artikkel 5 må tiltaksplanane ta omsyn til annan eksisterande verksemd i området. Ein slik føresetnad er forståeleg, samstundes så bidreg det til ei utvatning av kva ein kan få til gjennom kvalitetsnorma. Annan verksemd i området vil jo nettopp vera årsaka til ei dårleg klassifisering.

I verneområda Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frافjordheiane vert det jobba med ein rekke tiltak ein har tru på vil betre tilhøva for villreinstamma. Desse er omtala i dei to GPS-merkerapportane. Til dømes flytting av turisthytter og løypenett (Storsteinen og Øyuvsbu), samt avgrensing av ferdsla på anleggsvegen til Store Urevatn. Forvaltar legg til grunn at dette arbeidet held fram og at det må vera ei god samordning mot arbeidet med kvalitetsnorma. Det er å håpa at ein gjennom kvalitetsnorma sikrar finansiering til gjennomføring.

Kvalitetsnorma legg opp til at klassifisering og påverknadsanalysar skal gjerast av ei nasjonal ekspertgruppe og der dei knyt kontakt mot lokale ressurspersonar og fagpersonar. Det er viktig at ei slik ekspertgruppe sikrar ein god informasjonsflyt ut til aktørane i villreinområdet og med arenaer undervegs der ein kan følgje arbeidet. Det bør i tillegg vurderast om det skal vera ein lokal/regional representasjon inn i ekspertgruppa for å sikre tilføring av viktig lokal kunnskap om områda.

Større lokal og regional medverknad kjem i først ved utarbeiding av tiltaksplanar. Forvaltar føreset at verneområdestyret vert involvert her.

Konklusjon

Forvaltar tilrå kvalitetsnorma for villrein med dei merknadar som kjem fram i saka.

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Garaneset, 4230 Sand

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47

www.svf.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/7648-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 10.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	15/20	18.03.2020

SBK-BASE - Søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med Heliboogie 2020, Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 22/1, Sandnes kommune - Førebuande klagehandsaming

Vedlegg:

- 1 Klage på dispensasjon til Heliboogie 2020 - Naturvernforbundet i Rogaland

Forvalters innstilling

Verneområdestyret viser til klage frå Naturvernforbundet i Rogaland på vedtak fatta av verneområdestyret 13.12.2019 i sak 42/19.

Klagen tek opp mange av momenta i verneområdeforvaltar si saksutgreiing og forslag til vedtak i styresak 42/19. Verneområdestyret tek derfor klagen til følge og gjer om sitt vedtak i styresak 42/19, og avslår SBK-BASE sin søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med Heliboogie 2020.

Den omfattande helikoptertrafikken i samband med Heliboogie verkar forstyrrende på naturopplevinga til fotturistane som besøker Kjerag dei dagane arrangementet blir gjennomført. Denne motorferdsla er såleis vurdert til å være i strid med verneføremålet for Frafjordheiane landskapsvernområde, og det kan ikkje gis dispensasjon etter naturmangfaldlova sin §48, første ledd.

Saksopplysninger

Bakgrunn for klagesaka

Verneområdestyret avlo styresak 30/19 i møte 18.09.2019 SBK-BASE sin søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Kjerag i samband med Heliboogie 2020. Kjerag ligg i Frafjordheiane

landskapsvernområde i Sandnes kommune. SBK-BASE, daverande Forsand kommune og Lysefjorden utvikling klaga på dette vedtaket.

I si førebuande klagehandsaming i styresak 42/19 gjorde verneområdestyret om sitt vedtak og gav dispensasjon til Heliboogie 2020. Vedtaket vart gjort med 10 mot 3 stemmar. Etersom vedtaket etter forvaltningslova sin §33 er å forstå som eit nytt enkeltvedtak, løp det og ein ny klagefrist. Dette nye vedtaket vart klaga på av Naturvernforbundet i Rogaland.

Verneområdestyret skal i denne saka gjere ei førebuande handsaming av klagen etter § 33 i forvaltningslova. Om vedtaket i styresak 42/19 blir oppretthaldt blir saka sendt Miljødirektoratet for klagehandsaming. Om vedtaket blir endra løpar det ny klagefrist.

Følgjande vedtak vart fatta av verneområdestyret i styresak 42/19:

«Verneområdestyret tek klagene frå SBK-BASE, Forsand kommune og Lysefjorden utvikling til følgje og gjer om sitt vedtak i styresak 30/19.

I medhald av §2 og §3, punkt 5.1, i Føreskrift om vern av Fråfjordheiane landskapsvernområde, samt §48 i naturmangfaldlova, får SBK BASE v/ Stein Edvardsen løyve til å bruke helikopter til persontransport i samband med arrangementet "Heliboogie".

Dispensasjonen gjeld for tidsrommet 18-21. juni 2020.

Transportane skal gå føre seg mellom dei tre landingspunkta Lysebotn, Kjerag og Geitaneset, og følgje flygeruter som er teikna inn på kartet som følgjer saksutgreiinga.

Verneområdestyret vil presisere at det ikkje må takast med gjenstandar som kan medføre forsøpling utfor stupkanten. Verneområdestyret vil og understreke at oppsetting av mellombelse installasjonar og bruk av boreboltar er søknadspliktig etter verneføreskrifta.

Dispensasjonen blir gitt med desse vilkåra:

- *Eventuelt søppel må fjernast frå områda både over og under stupet så snart arrangementet er ferdig.*
- *Dispensasjonen gjeld berre for arrangørstab og betalande deltakarar på Heliboogie.*
- *Det må innhentast nødvendig dispensasjon frå Forsand kommune og samtykke frå grunneigar.*
- *Det må leverast inn rapportskjema over kor mange transportar som er gjennomførde til forvaltningssekretariatet innan 1. august 2020.»*

Innkommen klage

I sin klage har Naturvernforbundet i Rogaland lagt særleg vekt på desse punkta:

Naturvernforbundet i Rogaland grunngir klagen med at vedtaket om å gi dispensasjon til helikoptertransport til Heliboogie 2020 er i strid med verneføreskrifta og heller ikkje kan heimlast i naturmangfaldlova sin §48. Vedtaket må såleis betraktast som ugyldig.

I klagen visast det særleg til verneføreskrifta si §2 kor det blir slått fast at vern av landskap, vassdrag og kulturminne er det primære føremålet med vernevedtaket. Vidare at ålmenta skal ha moglegheit til naturoppleving gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Det visast og til verneføreskrifta sin § 3 punkt 5.1 er det gitt forbod mot all flyging lågare enn 300 m over bakken. Samt punkt 1.5 kor det er gjort greie for unntak kor forvaltninga kan gi dispensasjon etter søknad, men kor tilrettelegging for basehopping eller anna ekstremспорт ikkje er inkludert. Det visast og til § 48 i naturmangfaldlova, som legg til grunn at ein dispensasjon ikkje skal stride mot verneføreskrifta

sitt føremål. Naturvernforbundet konkluderer deretter med at tilrettelegging for helikopterbasert ekstremспорт bryt utvetydig med ideen om ålmenta sin moglegheit til enkelt og uforstyrta friluftsliv.

Naturvernforbundet viser deretter til Miljødirektoratet sitt rundskriv *Forvaltning av verneforskrifter* kor det blir gitt føringar for dispensasjonsbehandling etter § 48. Her meiner Naturvernforbundet at:
«... det bør være innlysande at bruk av helikopter i forbindelse med basehopping strider mot verneforskriftens formål, da denne aktiviteten manglar forankring i tradisjonelt friluftsliv og helikoptertransport må sies å representere en vesentlig teknisk tilrettelegging. Utøvelse av ekstremспорт har introdusert både støy og omfattende tilrettelegging på Kjeragplatået gjennom mange år. Det tradisjonelle friluftslivet, som skulle sikres gode kår i landskapsvernområdet, er på mange måter marginalisert og Kjerag har utviklet seg til å bli en sirkusarena for grenseløs selvrealisering.»

Naturvernforbundet viser og til at basehoppaparar i samband med Heliboogie har montert ulike installasjonar på kanten av stupet, og det har vært anvendt boreboltar utan søknad. Det har også vore fleire tilfelle kor basehoppaparar har hoppa med lause gjenstandar slik som sykklar, oppblåsbare båtar, lenestolar, og akebrett. Dette har medført forsøpling ved foten av fjellet.

Dei meiner og at det ikkje nødvendigvis er slik at auka merksemd og reklame rundt Kjerag er foreinleg med føremålet i verneføreskrifta. Kjerag er allereie eit svært belasta område og aukande turisme er neppe bærekraftig. Argumentet om at Heliboogie aukar besøkstala på Kjerag er derfor ikkje eit gyldig argument for å gi dispensasjon. Verneforskrifta sitt føremål er ikkje å tilrettelegge for masseturisme eller lokalt næringsliv. Gjennom sin argumentasjon for å gi dispensasjon til helikoptertransport under Heliboogie 2020, innrømmer Verneområdestyret at omsynet til turisme og lokalt næringsliv veier tyngre enn formålet med verneforskrifta. Dispensasjonar frå verneforskrifta som blir gitt på et sviktande grunnlag tvinger frem en uheldig presedens, og skal ein sørge for lik behandling av alle dispensasjonssøknadar så er forvaltninga tvungne til å gi dispensasjon til alle kommersielle aktørar som bidrar til økonomisk vekst i fylket.

Naturvernforbundet framhevar og at Heliboogie har fått en nærast “permanent” dispensasjon gjennom mange år noko som ikkje er i tråd med intensjonen i § 48, der dispensasjon skal gis ved enkeltvise vedtak i særlege tilfelle. Denne praksisen har skapt en svært liberal forvaltning utan eit prinsipielt ståstad forankra i gjeldande lovverk.

Dei viser og til at basehopping har vist seg å være en meget belastende aktivitet sett fra et samfunnsmessig perspektiv med mange dødsfall og kostbare redningsaksjoner. *«I Kjerag har det vært totalt 13 dødsulykker i forbindelse med BASE-hopping i perioden 1996-2018 (https://www.blincmagazine.com/forum/wiki_index.php?title=Fatality_Statistics#Norway). Det har vært dødsulykker også i forbindelse med Heliboogie. Vi kan ikke se at det tjener samfunnets interesse å tilrettelegge for en svært risikabel aktivitet som har medført mange dødsfall og redningsaksjoner i Kjerag.»*

Naturvernforbundet viser og til omtalen av Frafjordheiane i Forvaltningsplan for SVR kor det står at dispensasjon til bruk av helikopter berre kan gis i de tilfelle kor helikopter er heilt nødvendig for å

utføre aktiviteten. Dei viser og til at bruk av helikopter er på inga måte ein føresetnad for å drive basehopping i Kjerag, da en relativt lett fjelltur på 2–3 timer langs opparbeid sti gir enkel tilgang til alle de aktuelle exit-punkta som brukast under hopping. Bruk av helikopter i samband med basehopping kan etter Naturvernforbundet sitt syn berre grunngjevast i «bekvemmelighetshensyn». Dei seier og at det verker urimeleg å gi en liten gruppe ekstremспортutøvarar et slikt privilegium, særleg når dette er i strid med lovgrunnlaget å gi dispensasjon.

Til slutt framhevar Naturvernforbundet at Miljødirektoratet i sin oversending til Klima- og miljødepartementet 02.05.2019 kor ein har foreslått endring av verneform for Frafjordheiane frå landskapsvernområde til nasjonalpark. Dei meiner at det er tydeleg at direktoratet ser behovet for en strengare forvaltning av de nasjonale verneverdiane som Frafjordheiane representerer, og at Miljødirektoratets forslag om endra verneform for Frafjordheiane gir ei klar føring om behovet for å sikre naturverdiane og friluftslivsinteressene i området berre enn tilfellet er i dag. Og at dette er noko som må leggjast vekt på i denne klagesaka.

Heilt til slutt konkluderer Naturvernforbundet med følgjande:

«Verneområdestyret har gitt dispensasjon til bruk av helikopter i en sak hvor de selv argumenterer for manglende hjemmel i lovverket. Dispensasjonen er gitt med begrunnelse i hensynet til lokalt næringsliv, men under enhver omstendighet må den skjønnsmessige vurderingen med hensyn på en dispensasjon tungt vektlegge formålet med vernelovgivningen. Vedtaket bør derfor oppheves. Vi mistenker at Verneområdestyret lar seg påvirke av lokale næringsinteresser og at den politiske agenda overstyrer den opprinnelig intensjon som ligger nedfelt i verneforskriften.»

Vurdering

Vurdering av klagen

Vurdering av dei formelle sidene ved klagen jamfør forvaltningslova §30 (når klagen må være sett fram) og §32 (klagens adressat, form og innhald).

Kopi av verneområdestyret sitt vedtak var sendt FNF-Rogaland 18.12.2019. Klagen frå Naturvernforbundet i Rogaland kom inn 31.12.2019, innanfor fristen på 3 veker. Vidare går det tydeleg fram av klagen kva vedtak det vert klaga på, kva klager meiner skal endrast og grunngjeving for klagen. Etter verneområdeforvaltar si vurdering har Naturvernforbundet i Rogaland rettsleg klageinteresse og dermed klagerett etter forvaltningslova sin §28, første ledd. Ut frå dette vurderast klagen å fylle dei formelle krava i forvaltningslova.

Vurdering av innhaldet i klagen

Som ein del av den førebuande klagehandsaminga har verneområdeforvaltar gått gjennom nye moment som har komme fram gjennom klagen. Ettersom fleire av medlemmane av verneområdestyret er nye og ikkje kjenner saken frå før, finn verneområdeforvaltar det riktig å i tillegg ha ein kort gjennomgang av tidlegare sakshandsaming og kunnskapen om bruken av Kjerag.

Tidlegare forvaltningspraksis og endringar i bruken av Kjerag

Forsand kommune har dei siste åra gjeve løyve til Heliboogie med heimel i Lov om motorferdsle og Naturmangfaldslova, samt på bakgrunn av retningslinene i Forvaltningsplanen.

Verneområdestyret har og gjeve løyve til arrangementet i 2012, 2013, 2014-2017, 2018 og 2019 med heimel i verneføreskrifta, naturmangfaldlova og forvaltningsplanen. Dispensasjonane for 2012-2017 vart gitt utan ei øvre grense for talet på helikoptertransportar. For 2018 vart det sett i øvre grense på 300 transportar, mens grensa vart sett til 250 i 2019.

Verneområdestyret fekk hausten 2017 inn ei bekymringsmelding som mellom anna omhandla gjennomføringa av Heliboogie. Det vart mellom anna dokumentert at BASE hopparane tok med seg gjenstandar som syklar utfor kanten av stupet. Verneområdestyret drøfta bekymringsmeldinga på møte 15.11.2017. Her kom ein fram til at ein ikkje ønskja og nekte dispensasjon for arrangementet, men at vilkåra for dispensasjonen skulle skjerpast og at arrangementet skulle kontrollerast nøyare. Det kom og fram at nye dispensasjonar bør avgrensast til eit år, inntil verneområdestyret har handsama ein samla plan for ekstremспортaktivitetane på Kjerag.

Den 23.07.2018 meldte AU i Verneområdestyret for SVR arrangementet Heliboogie 2018 til politiet for brot på verneføreskrifta. Under arrangementet i 2018 vart det montert eit stillas og ei stor «hoppepute» ute på stupkanten. Denne installasjonen vart forankra med 12 boreboltar. Både mellombels installasjonar og boreboltar er søknadspliktige etter verneføreskrifta. Denne saka er framleis under etterforsking.

Under Heliboogie 2019 hadde SNO personell på Kjerag under deler av arrangementet. Etter SNO si vurdering var arrangementet gjennomført i samsvar med dispensasjonen.

Tidlegare forvaltningspraksis vart utvikla da helikoptertransportane til Kjerag ikkje påverka så mange fotturistar som dei gjer i dag. I 2011 var det om lag 25-30.000 besøkande på Kjerag, og Heliboogie vart vurdert til å ligge før sjølve hovudsesongen for fotturistane. I mellomtida har talet på besøkande til Kjerag auka kraftig og kunnskapen om bruken og brukarane har blitt stadig betre. Det vart gjennomført teljingar av besøkande til Kjerag i 2016 og 2017, og NINA gjennomførte ei brukarundersøking i 2017. I 2018 vart det og gjennomført ei høyring av forslag til føringar for motorferdsel og ekstremспортaktivitetar på Kjerag i samband med utarbeidinga av Besøksstrategi for SVR. Her kom det inn fleire innspel som var relevante for den vidare forvaltninga av Kjerag.

Ferdselsteljingane dokumenterte at talet på besøkande på Kjerag nå var på 55-60.000 pr år, og at dette var langt høgare enn i 2011 og i 2014 når innhaldet i forvaltningsplanen vart utarbeidd. Dei viste og at det allereie var svært mange besøkande på Kjerag rundt 20. juni når Heliboogie blir arrangert. Ein fekk nå dokumentert at 20. juni var ein del av hovudsesongen med om lag 150-1100 besøkande kvar dag alt etter værtilhøve og vekedag.

Det har derfor etter kvart blitt eit paradoks at det blir gitt dispensasjon til så mange persontransportar med helikopter til Kjerag. Både i resten av Fráfjordheiane og dei andre verneområda har verneområdestyret lagt seg på ein streng forvaltningspraksis når det gjeld bruk av helikopter til persontransport. Eit avslag på søknaden om motorferdsel til Heliboogie vil såleis være i tråd med det som er vanleg praksis for alle andre stader enn Kjerag.

Det er og eit stort paradoks at talet på helikoptertransportar under arrangementet er såpass høgt samstundes som talet på besøkande til Kjerag har blitt fordobla. I tillegg har tidspunktet rundt 20. juni endra seg frå å ligge i førekant av turistsesongen til å bli ein del av hovudsesongen for fotturismen på Kjerag. Dermed har forstyrringane i samband med arrangementet blitt meir omfattande og påverkar mange fleire fotturistar enn det som var tilfellet når tidlegare forvaltningspraksis vart etablert. Dette er og ei konflikt som truleg vil auke i omfang ettersom satsinga på turisme i Lysefjordområdet truleg vil medføre stadig fleire besøkande på Kjerag.

Etter verneområdeforvaltar si vurdering inneheld klagen mange av dei same momenta og vurderingane som verneområdeforvaltar har lagt fram i saksutgreiinga til styresakene 30/19 og 42/19. I sine framlegg til vedtak har verneområdeforvaltar lagt avgjerande vekt på at den omfattande helikoptertrafikken i samband med Heliboogie verkar forstyrrende på naturopplevinga til fotturistane som besøker Kjerag dei dagane arrangementet blir gjennomført. Denne motorferdsla blir derfor vurdert til å være i strid med verneføremålet for Frafjordheiane landskapsvernområde, og det såleis ikkje kan gis dispensasjon etter naturmangfaldlova sin §48, første ledd.

Verneområdeforvaltar vil derfor også denne gongen innstille på at verneområdestyret avslår søknaden om motorferdsel i samband med Heliboogie 2020.

Om verneområdestyret skulle velje å avvise klagen og oppretthalde sitt vedtak om dispensasjon til motorferdsel, har verneområdeforvaltar nokre vurderingar til eit slik vedtak. Ei avvising av klagen inneberer at saken blir sendt til Miljødirektoratet for klagehandsaming. Da bør det i dette vedtaket flettast inn ei noko meir fylldig grunngjeving for at dispensasjonen oppretthaldast. Om Miljødirektoratet skulle meine at grunngjevinga av vedtaket ikkje er grundig nok kan ein risikere at vedtaket blir kjent ugyldig. Vedtaket må og innehalde ei vurdering av om klagen frå Naturvernforbundet skal bli gitt oppsettande verknad etter forvaltningslova sin §42. Om klagen blir gitt oppsettande verknad vil det innebære at Heliboogie 2020 ikkje kan gjennomførast.

Verneområdestyret for SVR

Pb. 788 Stoa,

4809 ARENDAL.

e-post. fmvapost@fylkesmannen.no

Stavanger 30.12.19

Klage på dispensasjon til helikoptertransport til Kjerag i forbindelse med Heliboogie 2020, Frafjordheiane landskapsvernområde (SVR ref. 2019/7648-0 444)

Verneområdestyret vedtok i styresak 30/19 å avslå dispensasjon til helikoptertransport under Heliboogie 2020. Verneområdestyret slår fast at dispensasjon ikke kan hjemles i hverken verneforskriften eller i naturmangfoldloven (§ 48). Stavanger Base, Lysefjorden Utvikling og Forsand kommune klaget på vedtaket, og i styresak 42/19 tar Verneområdestyret klagen til følge og gir dispensasjon til helikoptertransport. Vi klager herved på vedtaket som gir dispensasjon til helikoptertransport under Heliboogie 2020, da vedtaket er i strid med verneforskriften og kan heller ikke hjemles i naturmangfoldlovens § 48. Vedtaket må således anses som ugyldig.

Verneområdestyret har selv argumentert for dette syn i sin saksprotokoll (ref 2019/7648-0 444).

Dispensasjon for helikopterbruk i forbindelse med basehopping må ha sin legitimitet forankret i lovverket, og således vil forskrift om verneplan for Frafjordheiane være førende:

(<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/2003-12-19-1681>).

I forskriftens § 2 som omhandler formål er det utvetydig slått fast at vern av landskap, vassdrag og kulturminner er det primære formålet med vernevedtaket. Videre skal allmennheten ha mulighet til naturopplevelser gjennom tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I verneforskriften § 3 punkt 5.1 er det beskrevet forbud mot all flyving lavere enn 300 m over bakken. I punkt 1.5 (§ 3) er det beskrevet unntak hvor forvaltningen kan gi tillatelse etter søknad, men tilrettelegging for basehopping eller annen ekstremспорт er ikke inkludert. I forvaltningsplanen for verneområdene er det slått fast at dispensasjon til bruk av helikoptertransport skal vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven, som legger til grunn at en dispensasjon ikke skal stride mot verneforskriftens formål. Tilrettelegging for helikopterbasert ekstremспорт bryter utvetydig med ideen om allmennhetens mulighet til enkelt og uforstyrret friluftsliv.

I rundskrivet *Forvaltning av verneforskrifter* (Miljødirektoratet 2014) gis det føringer for

dispensasjonsbehandling etter § 48, og her slås det fast at følgende vilkår må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon:

1. Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig
2. Tiltaket må ikke være i strid med formålet med vernet

Videre understreker Miljødirektoratet at adgangen til å gi dispensasjon er svært snever:

“Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Det kan bare dispenseres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Dette kan være ved midlertidige eller forbigående forstyrrelser, eller enkeltstående aktiviteter eller tiltak.” Videre heter det at; *“I vurderingen av om tiltaket eller aktiviteten er i strid med verneformålet, er betydningen for verneformålet både på kort og lang sikt relevant. Et tiltak eller en aktivitet kan være i strid med verneformålet dersom tiltaket eller aktiviteten på sikt eller over tid kan ha negativ innvirkning på verneformålet.”*

Vi mener det bør være innlysende at bruk av helikopter i forbindelse med basehopping strider mot verneforskriftens formål, da denne aktiviteten mangler forankring i tradisjonelt friluftsliv og helikoptertransport må sies å representere en vesentlig teknisk tilrettelegging. Utøvelse av ekstremспорт har introdusert både støy og omfattende tilrettelegging på Kjeragplatået gjennom mange år. Det tradisjonelle friluftslivet, som skulle sikres gode kår i landskapsvernområdet, er på mange måter marginalisert og Kjerag har utviklet seg til å bli en sirkusarena for grenseløs selvrealisering.

Når det gjelder forringing av verneverdiene så kan dette diskuteres, men som tidligere påpekt i bekymringsmelding til Miljødirektoratet datert 24.08.17 (Miljødir. ref. 2014/5157) har basehoppere i forbindelse med heliboogien montert ulike installasjoner på kanten av stupet, og det har vært anvendt borebolter uten søknad. Det har også vært flere tilfeller hvor basehoppere har hoppet med løse gjenstander slik som sykler, oppblåsbare båter, lenestoler, og akebrett. Dette har medført forsøpling ved foten av fjellet. Videre er det ikke nødvendigvis slik at økt oppmerksomhet og reklame rundt Kjerag er forenlig med formålet i verneforskriften. Kjerag er allerede et svært belastet område og økende turisme er neppe bærekraftig. Argumentet om at Heliboogien øker besøkstallene på Kjerag er derfor ikke et gyldig argument for å gi dispensasjon. Verneforskriftens formål er ikke å tilrettelegge for masseturisme eller lokalt næringsliv. Gjennom sin argumentasjon for å gi dispensasjon til helikoptertransport under Heliboogien 2020, innrømmer Verneområdestyret at hensynet til turisme og lokalt næringsliv veier tyngre enn formålet med verneforskriften. Dispensasjoner fra verneforskriften som blir gitt på et sviktende grunnlag tvinger frem en uheldig presedens, og skal man sørge for lik behandling av alle dispensasjonssøknader så er forvaltning tvunget til å gi dispensasjon til alle

kommersielle aktører som bidrar til økonomisk vekst i fylket.

Heliboogien har fått en nærmest “permanent” dispensasjon gjennom mange år hvilket ikke er i tråd med intensjonen i § 48, der dispensasjon skal gis ved enkeltvis vedtak i særlige tilfeller. Denne praksisen har skapt en svært liberal forvaltning uten et prinsipielt ståsted forankret i det gjeldende lovverk. Eksempelvis ble det nylig gitt dispensasjon til bruk av helikopter utenfor det tidsvinduet som er vedtatt i forvaltningsplanen (SVR styresak 19/19).

Naturmangfoldloven § 48 åpner opp for å gi dispensasjon på grunnlag av “sikkerhetshensyn” eller “hensynet til vesentlige samfunnsinteresser”. Heliboogien kan neppe anses å være av vesentlig interesse for samfunnet. Tvert imot har basehopping vist seg å være en meget belastende aktivitet sett fra et samfunnsmessig perspektiv med mange dødsfall og kostbare redningsaksjoner. I Kjerag har det vært totalt 13 dødsulykker i forbindelse med BASE-hopping i perioden 1996-2018 (https://www.blincmagazine.com/forum/wiki_index.php?title=Fatality_Statistics#Norway). Det har vært dødsulykker også i forbindelse med Heliboogie. Vi kan ikke se at det tjener samfunnets interesse å tilrettelegge for en svært risikabel aktivitet som har medført mange dødsfall og redningsaksjoner i Kjerag.

I den nyeste utgaven av forvaltningsplanen for Frafjordheiane (2015) viser man til at dispensasjon til bruk av helikopter kun kan gis i de tilfeller hvor helikopter er helt nødvendig for å utføre aktiviteten. Men bruk av helikopter er på ingen måte en forutsetning for å bedrive basehopping i Kjerag, da en relativt lett fjelltur på 2–3 timer langs opparbeidet sti gir enkel tilgang til alle de aktuelle exit-punktene som brukes under hopping. Bruk av helikopter i forbindelse med basehopping kan etter vårt syn kun begrunnes i bekvemmelighetshensyn. Det virker urimelig å gi en liten gruppe ekstremisportutøvere et slikt privilegium, særlig tatt i betraktning av at det er i strid med lovgrunnlaget å gi dispensasjon.

Miljødirektoratet har i sin oversendelse til Klima- og miljødepartementet 02.05.2019 foreslått endring av verneform for Frafjordheiane, fra landskapsvernområde til nasjonalpark. Dette er begrunnet med følgende: « *For en del områder er det foreslått forskriftsendringer som medfører endring i verneform. Dette vil bidra til bedre beskyttelse, opprydding av uklarheter og bidra til en enklere og mer forutsigbar forvaltning av områdene.*» (Supplerende vern-fase1. Miljødirektoratets oversendelse til Klima- og miljødepartementet – Mai 2019)

Det er åpenbart at direktoratet ser behovet for en strengere forvaltning av de nasjonale verneverdiene som Frafjordheiane representerer. I nasjonalpark er forbudet mot motorisert ferdsel normalt strengere praktisert enn i landskapsvernområde. Miljødirektoratets forslag om endret verneform for

Frafjordheiane gir en klar føring om behovet for å sikre naturverdiene og friluftslivsinteressene i området bedre enn tilfellet er i dag. Det må tillegges vekt i denne klagesaken.

Konklusjon

Verneområdestyret har gitt dispensasjon til bruk av helikopter i en sak hvor de selv argumenterer for manglende hjemmel i lovverket. Dispensasjonen er gitt med begrunnelse i hensynet til lokalt næringsliv, men under enhver omstendighet må den skjønsmessige vurderingen med hensyn på en dispensasjon tungt vektlegge formålet med vernelovgivningen. Vedtaket bør derfor oppheves. Vi mistenker at Verneområdestyret lar seg påvirke av lokale næringsinteresser og at den politiske agenda overstyrer den opprinnelig intensjon som ligger nedfelt i verneforskriften.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Rogaland

Hallgeir Langeland
Styreleder

Erik Thoring
Daglig leder

William Ottestad
Sindre Bø

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Garaneset, 4230 Sand

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47

www.svf.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/2465-2

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 10.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	16/20	18.03.2020

Vedlegg:

- 1 201402686-44 Offentlig ettersyn av permanent stenging av Blåsjøveien for allmennheten med vedlegg (004)

Uttale til høyring av NVE sitt framlegg til permanent bomreglement for Blåsjøvegen, Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde og Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde, Suldal, Hjelmeland og Bykle kommunar

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godkjenner framlegget til uttale som følgjer saken. Forvaltningssekretariatet får fullmakt til å sende uttalen til NVE innan høyringsfristen 17. april 2020. Forvaltningssekretariatet kan i samråd med styreleiar foreta mindre korrigeringar i uttaleteksten.

Saksopplysninger

Bakgrunn

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt eit framlegg til permanent bomreglement for Blåsjøvegen ut på offentlig høyring. Dei siste 3 km av Blåsjøvegen går gjennom Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde og Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde. Blåsjøvegen genererer og ferdslar inn mot dei sårbare villreintrekka i Steinbuskardområdet. Verneområdestyret skal i denne saka ta stilling til verneområdeforvaltar sitt framlegg til høyringsuttale.

Blåsjøvegen er ein 20 km lang anleggsveg frå Ulla-Førre utbygginga som strekk seg frå Oddatjønndammen til Storevassdammen. Anleggsvegen er asfaltert og har svært god standard. Dei første åra etter Ulla-Førre utbygginga og fram til 1998 var Blåsjøvegen open for ålmenta i tråd med konsesjonsvilkåra. I praksis var vegen berre open om hausten i samband med villreinjakta.

Kart over Blåsjøvegen

Tidlegare saksgang i NVE

I 1998 vart dei innte 6 km av vegen stengt for ålmenta med ein bom ved Beinlei. Bakgrunnen for NVE sitt vedtak om stenging av vegen var omsyn til villreintrekka i Steinbuskardområdet. Dei ytste 14 km av vegen vart stengt med ein bom på Venehei, men denne bommen skulle stå open i perioden 15. august – 30. september. NVE sitt vedtak om stenging av Blåsjøvegen vart stadfesta av Olje- og energi departementet 24.09.1999.

Dette bomreglementet vart evaluert etter ein prøveperiode, og i 2005 vedtok NVE eit nytt prøvereglement som skulle gjelde fram til 2014.

I dette prøvereglementet vart ordninga med dei to bommane på Venehei og Beinlei vidareført. Ettersom områda sør og aust for Storevassdammen i mellomtida var blitt bortleigd til sauebeite, vart det i det nye reglementet opna for at bommen på Beinlei kunne passerast av sauesankarar dersom det vart observert sau i området etter ordinær sanking. Sauesankarane kunne i slike tilfelle få tilgang til nøkkel til bommen etter søknad til Hjelmeland kommune.

I 2016 fatta NVE eit nytt vedtak om at eksisterande prøveordning skulle forlengast fram til og med 2018. Grunngevinga for dette vedtaket var at ein ønskja å ha på plass resultatata frå det pågåande GPS-merkeprosjektet for villrein, før ein fastsette eit permanent bomreglement.

For beitelaga som har sau i området har prøvereglementet skapt fleire praktiske problem. Tilsyn og sanking av sau etter Blåsjøvegen har måtte skje til fots eller med sykkel. Ved ettersanking kan det bli gitt løyve til bruk av bil, men denne søknadsprosessen medfører at det kan gå to dagar før ein kjem seg inn i området. Rogaland Sau og Geit søkte derfor i 2016 om eigen nøkkel til bommen ved Beinlei for dei organiserte sankelaga. NVE av slo denne søknaden og Rogaland Sau og Geit klaga på avslaget. I si klagehandsaming av 16.11.2017 avviste Olje- og energidepartementet klagen og oppretthaldt NVE sitt vedtak.

NVE sitt framlegg til permanent bomreglement er i all hovudsak ei vidareføring av prøvereglementet frå 2005 og inneheld desse punkta:

- Trafikken på Blåsjøvegen mellom Venehei og Storvassdammen vert avgrensa ved hjelp av (noverande) bommar på Venehei og Beinlei.
- Bommen på Venehei vert ståande open for ålmenn ferdsle inn til Beinlei i perioden 15. august til 30. september dersom Statkraft SF finn at føretilhøva m.m. tillet dette.
- Bommen på Beinlei er stengt for ålmenn ferdsle. Ingen andre enn Statkraft SF og Statnett i driftssamanheng, NVE og andre offentlege etatar i teneste samt eventuelt politi, lege og ambulanse under utrykking kan normalt passera denne bommen. Om det er ønskjeleg med tanke på eventuelle leiteaksjoner eller andre naudsynte utrykkingar, skal lensmennene i Hjelmeland og Suldal kunna disponera nøklar til dei to bommane for bruk i slike tilfelle.
- I tilfelle kor det er meldt om sauer i området etter at den ordinære sankinga er over får sauesankarar løyve til å passera Veneheibommen også etter 30. september. Dersom desse sauene vert funne syd for Beinleibommen, kan også denne passerast dersom vér- og snøtilhøve gjer det uforsvarleg å driva sauene langs vegen. All ferdsle i denne perioden skjer på eige ansvar.
- Hjelmeland kommune disponerer nøklar til desse bommane for bruk i slike tilfelle. Kommunen er ansvarleg for utlån av desse samt køyreløyve og skal gjeva melding til Statkraft SF, SVR og SNO ved utlån (e-post). Den som lånar nøklar skal kvittera på dette både ved henting og levering og kommunen fører protokoll over utlåna. Kopi av denne vert å senda til NVE til orientering etter kvar beitesesong.

Villreinen sin bruk av Steinbuskardområdet

Steinbuskardområdet er eit svært sårbart trekkområde for villreinen i Setesdal-Ryfylke villreinområde. Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde er derfor underlagt fastlands Noreg strengaste restriksjonar av ferdsel, gjennom eit ferdselsforbod utanom veg og merka sti.

Likevel er villreinen sin trekkaktivitet gjennom området sterkt redusert. Dette medfører at villreinstamma i praksis er delt i to med svært lite utveksling mellom nord området og sør området. Redusert trekkaktivitet medfører og at store areal vest for Svartevassmagasinet og Blåsjø i liten grad blir brukt av villreinen.

Gjennom dei dei to GPS-merkeprosjekta blir det dokumentert at kraftutbyggingane i området har skapt tronge og sårbare trekkpassasjer, og at ferdsel frå anleggsvegar og turistløyper skaper ytterlegare forstyrningar. For å auke villreinen sin trekkaktivitet i Steinbuskardområdet er det derfor heilt avgjerande å redusere ferdsle i området.

At villreinen framleis brukar området til ein viss grad, skyldast NVE sitt vedtak om å stenge vegen for ålmenn ferdsel i 1998, og NVE og Statkraft si strenge handtering av det etablerte bomregimet i prøveperioden. Utan restriksjonar på bruken av vegen, ville den lette tilkomsten til Steinbuskardområdet medført massive forstyrningar av villreinen og ein fullstendig stopp av trekkaktiviteten.

Bruken av Blåsjøvegen

I regi av GPS-merkeprosjekta har det sidan 2014 blitt gjennomført ferdselsregistreringar i Steinbuskardområdet og langs Blåsjøvegen. Desse utført ved hjelp av automatiske ferdselsteljarar som har stått ute i perioden 15. juli – 15. oktober. Langs Blåsjøvegen har det stått ute ein slik teljar ved Beinleidokki i 2014, 2016 og 2017. Beinleidokki ligg om lag halvvegs på den 6 km lange vegstrekninga frå bommen ved Beinlei og Storevassdammen. Denne teljaren registrerte både gåande, syklande og bilar. Teljaren registrerte 386 passeringar i 2014, 472 passeringar i 2016 og 562 passeringar i 2017. Sjølv om teljingane berre er gjennomført i tre år, er det likevel mykje som tydar på at bruken av Blåsjøvegen er aukande. Det samla talet på passeringa på dei fire ferdselsteljarane inne i sjølve Steinbuskardområdet låg på om lag 1000 passeringar i 2017. Av desse 1000 passeringane utgjer

tilkomsten via Blåsjøvegen om lag 200 passeringar eller 20% av trafikken. Dette betyr og at om lag 60% av dei som ferdast inn Blåsjøvegen har snudd ved Storevassdammen og ikkje har beveget seg så langt ut i terrenget at dei har blitt registrert på andre teljarar.

I høve til forstyrringa av villreinen i området bidrar først ferdsla på Blåsjøvegen med 562 passeringar på strekninga Beinlei-Storevassdammen. Deretter bidreg åtkomsten frå Blåsjøvegen med 200 passeringar eller 20% av den totale ferdsla i sjølve Steinbuskardområdet.

Verneområdestyret har og gjennomført ei kartlegging av nokre sentrale aktørar sin bruk av Blåsjøvegen. I eit normalt år vil Statnett ha om lag 10 passeringar av teljaren ved Beinleidokki med bil, mens Statkraft vil normalt ha om lag 60 passeringar med bil. Dei tre beitelaga som driv tilsyn og sauesanking med utgangspunkt i Blåsjøvegen har til saman 30 passeringar. Normalt vil 20-25 av desse skje til fots eller med sykkel, men 5-10 vil skje med bil når dei har fått nøkkel til bommen. Desse tre brukargruppene utgjer til saman 100 passeringar eller 20% av den totale trafikken. Dette inneberer at om lag 460 eller vel 80% av passeringane ved Beinleidokki skyldast andre og tilfeldige brukarar av vegen. Basert på erfaringar og teljingar utført på Storevassdammen i 2017 er dei viktigaste av desse brukargruppene sykkelturistar (om lag 50%), fotturistar (om lag 15%) og jegerar (om lag 15%).

Hovudtyngda av ferdsla på Blåsjøvegen på strekninga Beinlei-Storevassdammen (360 av 562) passeringar skjer i tidsrommet 15. august til 30. september, da bommen på Venehei står open for ålmenn ferdsel med bil.

Vurdering

Blåsjøvegen er ein av fem hovudinnfartsårer til Steinbuskardområdet og dei sårbare villreintrekka der. Resultata frå begge GPS-merkeprosjekta viser at villreintrekka i området er under sterkt press av både ferdsel og infrastruktur frå kraftutbyggingane. Dette har medført at trekkaktiviteten er så sterkt redusert at villreinstamma i praksis er delt i to, og at dei store areala vest for Blåsjø og Svartevassmagasinet nesten ikkje blir brukt av villreinen. Redusert ferdsel i Steinbuskardområdet vil derfor være eit av dei viktigaste tiltaket for å auke villreinen sin trekkaktivitet.

For å redusere ferdselen på Blåsjøvegen og belastninga på Steinbuskardet vil verneområdeforvaltar tilrå to konkrete endringar i NVE sitt framlegg til permanent bomreglement. Verneområdeforvaltar har og eit forslag til praktisering av det nye bomreglementet.

1. Bommen på Venehei blir stengt for ålmmenta heile barmarkssesongen

Verneområdestyret vil foreslå at bommen på Venehei blir stengt for ålmmenta heile året. Dette er ei innstramming i høve til både prøvereglementet og NVE sitt forslag til permanent bomreglement, kor bommen står open frå 15. august til 31. september.

Verneområdestyret ønskjer ikkje at denne innstramminga skal omfatte dei som har eigedom eller nødvendig ærend innfor bommen. Dette vil i praksis si Statkraft, Statnett, Statens naturoppsyn, Statskog, fjellstyra, grunneigarar og dei organiserte beitelaga. Dei som leiger hytte, jakt og fiske av fjellstyra eller Statskog skal ikkje kunne passere gjennom bommen.

Det verneområdestyret ønskjer å avgrense er at sykkelturistar, fotturistar og jegerar køyrer inn til Beinlei i perioden 15. august-1. oktober. Beinlei blir da utgangspunktet for å ta seg vidare inn Blåsjøvegen, til fots eller på sykkel, til Storevassdammen og Steinbuskardområdet.

Dersom denne gruppa med brukarar av Blåsjøvegen ikkje kan ta seg gjennom bommen på Venehei, vil turen inn til Storevassdammen bli 14km lengre. Turen Venehei-Beinlei vil ta om lag 2.5 timer til fots og 1t på sykkel. Etter verneområdestyret si vurdering vil denne tredoblinga av både avstand og tidsbruk føre til at denne ferdsla blir kraftig redusert. Dette er og i tråd med ei omfattande forskning på rekreasjonshinder, som viser at denne type auke i reiseavstand eller reisetid får svært store utslag på bruken. Vi reknar med at ferdsla inn til Storevassdammen vil bli langt meir enn halvert i perioden 15. august-1 .oktober, og at Blåsjøvegen sitt bidrag til ferdsel inn i Steinbuskardområdet, vil bli svært avgrensa.

Både den allereie høge bruken av Blåsjøvegen og den klare tendensen til at bruken er aukande, gjer etter verneområdestyret sitt syn det nødvendig å sette i verk tiltak som vil redusere ferdsla.

2. Dei organiserte beitelaga får tilgang til bommen på Beinlei

Både i prøvereglementet og NVE sitt forslag til permanent reglement, kan beitelaga søke om nøkkel til bommen om det er sau sør for bommen etter 1. oktober. Dette skjer i 3-4 tilfelle kvart år. Resten av beitelaga sin ferdsle skjer til fots eller med sykkel. Dette vil normalt dreie seg om 10-12 turar kvart år. Beitelaga sin bruk av Blåsjøvegen utgjør dermed ein liten del av den totale bruken av vegen. Etter verneområdestyret si vurdering ville det vore betre om denne ferdsla ville skjedd med bil. Både ferdsel til fots og med sykkel tek lengre tid og med fører truleg meir forstyrring av villreinen enn raskare turar med bil. Særleg turane kor ein driv sau ut langs vegen er gjer at ein oppheld seg i området i lang tid. I dette ligg og eit forslag om at dei tre aktuelle beitelaga og kan ta seg inn gjennom bommen med bil før 1. oktober slik ordninga er i dag, i og med at det meste av tilsynet og samlinga skjer i august og september.

Ein føresetnad for at ei slik endring er at det etablerast ein praktisk og kontrollerbar ordning som ikkje opnar for misbruk. Til dømes kan dei tre aktuelle organiserte beitelaga bli tildelt ei årleg kvote på til saman 15 turar gjennom bommen.

3. Skisse til bomordning på Beinlei

Det etablerast ein elektronisk bom der dei ulike brukargrubbene får tildelt ein kode for opning av bommen. På denne måten vil alle passeringar av bommen bli registrert og kan knytast til konkrete brukarar. Eventuell overbruk av vegen vil bli registrert og sanksjonar kan settast i verk. Slike bommar finns ved ei rekke hyttefelt i fjellet og bør kunne fungere på Beinlei.

Om det av tekniske årsaker ikkje kan etablerast ein elektronisk bom ved Beinlei, kan ordninga være slik at dei organiserte beitelaga kvitterer ut nøkkel i Hjelmeland kommune og Suldal kommune. Ved ei slik ordning vil ein og ha full oversikt over bruken og har høve til å stramme inn dersom misbruk kan påvisast.

Når det gjeld konkrete forslag til endringar i ordlyden til NVE sitt høyringsframlegg visast det til framlegget til høyringsuttale frå SVR som følgjar under.

Verneområdestyret for SVR sin uttale til høyring om permanent bomreglement for Blåsjøvegen

Verneområdestyret for SVR har forvaltningsmynde for to verneområde som ligg langs dei sørlegaste delane av Blåsjøvegen. Vern om villreinstamme sine leveområde er sentrale verneføremål både for Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde og Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Verneområdestyret meiner at NVE gjennom sitt høyringsforslag til permanent bomregime har lagt eit godt grunnlag for å sikre villreinen sin trekkmoglegheiter i Steinbuskardområdet, men vil likevel foreslå eit noko strengare bomregime i høve til bommen på Venehei. Vi vil og foreslå ei mindre endring i høve til kven som skal ha tilgang til bommen ved Beinlei. Eit strengt bomregime på Blåsjøvegen vil og være viktig i lys av andre pågåande tiltak for å redusere ferdsla og lette villreinen sin tilgang til Steinbuskardområdet. Sommaren 2020 vil truleg anleggsvegen til Store Urdevatn bli stengt for ålmenn ferdsel, og det går føre seg og prosessar for å flytte Storsteinen turisthytte og etablere ei jaktfri sone i Steinbuskardområdet.

Bakgrunn

Steinbuskardområdet er eit svært sårbart trekkområde for villreinen i Setesdal-Ryfylke villreinområde. Steinbuskardet-Hisdal biotopvernområde er derfor underlagt fastlands Noreg strengaste restriksjonar av ferdsel, gjennom eit ferdselsforbod utanom veg og merka sti.

Likevel er villreinen sin trekkaktivitet gjennom området sterkt redusert. Dette medfører at villreinstamma i praksis er delt i to med svært lite utveksling mellom nordområdet og sørområdet. Redusert trekkaktivitet medfører og at store areal vest for Svartevassmagasinet og Blåsjø i liten grad blir brukt av villreinen.

Gjennom dei dei to GPS-merkeprosjekta blir det dokumentert at kraftutbyggingane i området har skapt tronge og sårbare trekkpassasjer, og at ferdsel frå anleggsveggar og turistløyper skaper ytterlegare forstyrningar. For å auke villreinen sin trekkaktivitet i Steinbuskardområdet er det derfor heilt avgjerande å redusere ferdsla i området.

At villreinen framleis brukar området til ein viss grad, skyldast NVE sitt vedtak om å stenge vegen for ålmenn ferdsel i 1998, og NVE og Statkraft si strenge handtering av det etablerte bomregimet i prøveperioden. Utan restriksjonar på bruken av vegen, ville den lette tilkomsten til Steinbuskardområdet medført massive forstyrningar av villreinen og ein fullstendig stopp av trekkaktiviteten.

Kunnskap om bruken av Blåsjøvegen

I regi av GPS-merkeprosjekta har det sidan 2014 blitt gjennomført ferdselsregistreringar i Steinbuskardområdet og langs Blåsjøvegen. Desse utført ved hjelp av automatiske ferdselsteljarar som har stått ute i perioden 15. juli – 15. oktober. Langs Blåsjøvegen har det stått ute ein slik teljar ved Beinleidokki i 2014, 2016 og 2017. Beinleidokki ligg om lag halvvegs på den 6 km lange vegstrekninga frå bommen ved Beinlei og Storevassdammen. Denne teljaren registrerte både gåande, syklande og bilar.

Teljaren registrerte 386 passeringar i 2014, 472 passeringar i 2016 og 562 passeringar i 2017. Sjølv om teljingane berre er gjennomført i tre år, er det likevel mykje som tydar på at bruken av Blåsjøvegen er aukande. Det samla talet på passeringa på dei fire ferdselsteljarane inne i sjølve Steinbuskardområdet låg på om lag 1000 passeringar i 2017. Av desse 1000 passeringane utgjør tilkomsten via Blåsjøvegen om lag 200 passeringar eller 20% av trafikken. Dette betyr og at om lag 60% av dei som ferdist inn Blåsjøvegen har snudd ved Storevassdammen og ikkje har beveget seg så langt ut i terrenget at dei har blitt registrert på andre teljarar.

I høve til forstyrringa av villreinen i området bidrar først ferdsla på Blåsjøvegen med 562 passeringar på strekninga Beinlei-Storevassdammen. Deretter bidreg åtkomsten frå Blåsjøvegen med 200 passeringar eller 20% av den totale ferdsla i sjølve Steinbuskardområdet.

Verneområdestyret har og gjennomført ei kartlegging av nokre sentrale aktørar sin bruk av Blåsjøvegen. I eit normalt år vil Statnett ha om lag 10 passeringar av teljaren ved Beinleidokki med bil, mens Statkraft vil normalt ha om lag 60 passeringar med bil. Dei tre beitelaga som driv tilsyn og sauesanking med utgangspunkt i Blåsjøvegen har til saman 30 passeringar. Normalt vil 20-25 av desse skje til fots eller med sykkel, men 5-10 vil skje med bil når dei har fått nøkkel til bommen. Desse tre brukargruppene utgjer til saman 100 passeringar eller 20% av den totale trafikken. Dette inneberer at om lag 460 eller vel 80% av passeringane ved Beinleidokki skyldast andre og tilfeldige brukarar av vegen. Basert på erfaringar og teljingar utført på Storevassdammen i 2017 er dei viktigaste av desse brukargruppene sykkelturistar (om lag 50%), fotturistar (om lag 15%) og jegerar (om lag 15%).

Hovudtyngda av ferdsla på Blåsjøvegen på strekninga Beinlei-Storevassdammen (360 av 562) passeringar skjer i tidsrommet 15. august til 30. september, da bommen på Venehei står open for ålmenn ferdsel med bil.

Grungjeving for endringsforslag

1. Bommen på Venehei blir stengt for ålmenta heile barmarksesongen

Verneområdestyret vil foreslå at bommen på Venehei blir stengt for ålmenta heile året. Dette er ei innstramming i høve til både prøvereglementet og NVE sitt forslag til permanent bomreglement, kor bommen står open frå 15. august til 30. september.

Verneområdestyret ønskjer ikkje at denne innstramminga skal omfatte dei som har eigedom eller nødvendig ærend innfor bommen. Dette vil i praksis si Statkraft, Statnett, Statens naturoppsyn, Statskog, fjellstyra, grunneigarar og dei organiserte beitelaga. Dei som leiger hytte, jakt og fiske av fjellstyra eller Statskog skal ikkje kunne passere gjennom bommen.

Det verneområdestyret ønskjer å avgrense er at sykkelturistar, fotturistar og jegerar køyrer inn til Beinlei i perioden 15. august-1. oktober. Beinlei blir da utgangspunktet for å ta seg vidare inn Blåsjøvegen, til fots eller på sykkel, til Storevassdammen og Steinbuskardområdet.

Dersom denne gruppa med brukarar av Blåsjøvegen ikkje kan ta seg gjennom bommen på Venehei vil turen inn til Storevassdammen bli 14km lengre. Turen Venehei-Beinlei vil ta om lag 2.5 timer til fots og 1t på sykkel. Etter verneområdestyret si vurdering vil denne tredoblinga av både avstand og tidsbruk føre til at denne ferdsla blir kraftig redusert. Dette er og i tråd med ei omfattande forskning på rekreasjonshinder, som viser at denne type auke i reiseavstand eller reisetid får svært store utslag på bruken. Vi reknar med at ferdsla inn til Storevassdammen vil bli langt meir enn halvert i perioden 15. august-1 .oktober, og at Blåsjøvegen sitt bidrag til ferdsel inn i Steinbuskardområdet, vil bli svært avgrensa.

Både den allereie høge bruken av Blåsjøvegen og den klare tendensen til at bruken er aukande, gjer etter verneområdestyret sitt syn det nødvendig å sette i verk tiltak som vil redusere ferdsla.

2. Dei organiserte beitelaga får tilgang til bommen på Beinlei

Både i prøvereglementet og NVE sitt forslag til permanent reglement, kan beitelaga søke om nøkkel til bommen om det er sau sør for bommen etter 1. oktober. Dette skjer i 3-4 tilfelle kvart år. Resten av beitelaga sin ferdsle skjer til fots eller med sykkel. Dette vil normalt dreie seg om 10-12 turar kvart år. Beitelaga sin bruk av Blåsjøvegen utgjør dermed ein liten del av den totale bruken av vegen. Etter verneområdestyret si vurdering ville det vore betre om denne ferdsla ville skjedd med bil. Både ferdsel til fots og med sykkel tek lengre tid og med fører truleg meir forstyrning av villreinen enn raskare turar med bil. Særleg turane kor ein driv sau ut langs vegen er gjer at ein oppheld seg i området i lang tid. I dette ligg og eit forslag om at dei tre aktuelle beitelaga og kan ta seg inn gjennom bommen med bil før 1. oktober slik ordninga er i dag, i og med at det meste av tilsynet og samlinga skjer i august og september.

Ein føresetnad for at ei slik endring er at det etablerast ein praktisk og kontrollerbar ordning som ikkje opnar for misbruk. Til dømes kan dei tre aktuelle organiserte beitelaga bli tildelt ei årleg kvote på til saman 15 turar gjennom bommen.

3. Skisse til bomordning på Beinlei

Det etablerast ein elektronisk bom der dei ulike brukargruppene får tildelt ein kode for opning av bommen. På denne måten vil alle passeringar av bommen bli registrert og kan knytast til konkrete brukarar. Eventuell overbruk av vegen vil bli registrert og sanksjonar kan settast i verk. Slike bommar finns ved ei rekke hyttefelt i fjellet og bør kunne fungere på Beinlei.

Om det av tekniske årsaker ikkje kan etablerast ein elektronisk bom ved Beinlei, kan ordninga være slik at dei organiserte beitelaga kan kvittere ut nøkkel i Hjelmeland kommune og Suldal kommune. Ved ei slik ordning vil ein og ha full oversikt over bruken og har høve til å stramme inn dersom misbruk kan påvisast.

Konkrete forslag til endringar i ordlyden til NVE sitt høyringsframlegg

Forslag til endring av kulepunkt 2:

Bommen på Venehei er stengt for ålmenn ferdsle.

Eigarane av eigedommane gnr/bnr 9/11 og 9/17 i Suldal kommune, Hjelmeland fjellstyre, Bykle Fjellstyre, Statskog, Undeknuten beitelag, Nilsebu beitelag og Førrebotn beitelag får nøkkel til bommen og kan på eige ansvar, foreta nødvendig nyttetransport, så sant vegen er farbar. Statkraft SF og Statnett i driftssamanheng, NVE og andre offentlege etatar i teneste samt eventuelt politi, lege og ambulanse under utrykking vil bli tildelt nøkkel og kan passere bommen ved behov.

Forslag til endring av kulepunkt 3:

Bommen på Beinlei er stengt for ålmenn ferdsle. Ingen andre enn Statkraft SF og Statnett i driftssamanheng, Statskog, SNO, NVE og andre offentlege etatar i teneste samt eventuelt politi, lege og ambulanse under utrykking kan normalt passera denne bommen. Undeknuten beitelag, Nilsebu beitelag og Storådalen beitelag kan til saman passere bommen inntil 15 gonger kvar beitesesong i samband med tilsyn og sanking av sau. Om det er ønskjeleg med tanke på eventuelle leiteaksjonar eller andre naudsynte utrykkingar, skal lensmennene i Hjelmeland og Suldal kunna disponera nøklar til dei to bommane for bruk i slike tilfelle.

Kulepunkt fire går ut.

Forslag til endring av kulepunkt fem dersom ein går for ei løysing med vanleg bom på Beinlei:

Hjelmeland kommune og Suldal kommune disponerer nøklar til utlevering til Undeknuten beitelag, Nilsebu beitelag og Førrebotn beitelag. Beitelaga kan til saman kvittere ut nøkkel inntil 15 gonger kvar beitesesong i samband med tilsyn og sanking av sau.

Den som lånar nøklar skal kvittera på dette både ved henting og levering, og kommunane fører protokoll over utlåna. Kopi av denne vert å senda til NVE og Statkraft til orientering etter kvar beitesesong.

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 30.01.2020

Vår ref.: 201402686-44

Arkiv: 317

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Jan Henning L'Abée-Lund

22 95 90 76 / lbl@nve.no

Offentlig ettersyn av permanent stenging av Blåsjøveien for allmennheten

Etter mange års prøveperiode med stenging av Blåsjøveien for allmennheten har Statkraft bedt NVE foreta en endelig avgjørelse i saken. OED uttalte 16.11.2017, i forbindelse med klagebehandling av forlengelse av prøveperioden ut 2018, at saken skulle på en bred høring før endelig vedtak skulle fattes. Høringen NVE nå gjennomfører er en oppfølging av dette vedtaket.

Vedtaket knyttet til bruken av anleggsveien til Storvassdammen (Blåsjøveien) er hjemlet i kgl. res. 13. september 1974 post 7. NVE er tilsynsmyndighet for vannkraftanlegg med konsesjon etter vassdragslovgivingen.

Vi ber Suldal, Hjelmeland og Bykle kommune om å kunngjøre høringen på sine nettsider og å legge to eksemplarer av høringsdokumentet for permanent stenging av Blåsjøveien ut til offentlig ettersyn på respektive kommunehus/rådhus. Det ene eksemplaret kan, om nødvendig, lånes ut for kortere tid (2-3 dager), mens det andre eksemplaret ikke må fjernes fra utleggingsstedet.

Eventuelle innspill til forslaget sendes elektronisk til nve@nve.no med kopi til lbl@nve.no innen **17. april 2020**.

Som en del av NVEs behandling blir uttalelser eller deler av disse referert i utgående brev. Dersom uttalelsen er lang, er det en fordel om det utarbeides et sammendrag som kan brukes til vår saksfremstilling. Av samme grunn er det ønskelig å få teksten elektronisk.

Vi ber Statkraft AS varsle grunneiere som er berørt av veien og samtidig informere om fristen for uttalelse.

Dersom det er behov for ytterligere opplysninger om anleggsveien, kan Bjørn Sandvik hos Statkraft kontaktes på tlf. 481 64 403 eller e-post bjorn.sandvik@statkraft.com. Spørsmål vedrørende NVEs behandling kan rettes til Jan Henning L'Abée-Lund på tlf. 22 95 90 76 eller e-post lbl@nve.no.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord

Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Med hilsen

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Jan Henning L'Abée-Lund
spesialrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

AGDER FYLKESKOMMUNE
Bykle kommune
FYLKESMANNEN I AGDER
Fylkesmannen i Rogaland
Hjelmeland Fjellstyre
Hjelmeland kommune
MILJØDIREKTORATET
Rogaland fylkeskommune
Rogaland Sau og Geit
STATKRAFT AS
Statnett SF
Stavanger og Rogaland jeger og fiskeforening (SRJF)
Stavanger Turistforening Hovedkontor
Suldal kommune
Villreinnemnda for Setesdalsområdet

Kopi til:

Statkraft - Kvildal og Hylene kraftverk v/Bjørn Sandvik

Notat

Til:	Relevante parter
Fra:	NVE
Ansvarlig:	NVEs miljøtilsyn v/Mari Hegg Gundersen
Dato:	29.1.2020/30.01.2020
Saksnr.:	201402686-44

Høringsdokument på permanent stenging av Blåsjøveien for allmennheten

Etter mange års prøveperiode med stenging av Blåsjøveien for allmennheten, presenterer nå NVE et forslag for permanent stenging av veien for allmennheten. Forslaget er en videreføring av eksisterende praksis. Eventuelle innspill til forslaget sendes elektronisk til nve@nve.no med kopi til lbl@nve.no innen 17. april 2020.

Bakgrunn

Ved kgl. res. 13. september 1974 ble det gitt tillatelse til utbygging av Ulla-Førrevassdragene. I reguleringsbestemmelsene post 7 står det:

«Veger, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal kunne benyttes av allmenheten, med mindre departementet treffer annen beslutning.»

Under konsesjonsbehandlingen av Ulla-Førre anleggene krevde Suldal kommune bl.a. at anleggsveiene måtte være åpne for allmenn ferdsel etter at anleggsarbeidene var avsluttet. Miljøverndepartementet fremmet forslag om at det av hensyn til villreinstammen og friluftslivet skulle settes konsesjonsvilkår som innskrenket eller nektet allmennhetens bruk av anleggsveiene. NVEs hovedstyre fant ikke grunn til å ta endelig standpunkt til stenging av deler av anleggsveien, og mente at dette kunne taes opp på et senere tidspunkt dersom det skulle være behov for det¹.

Praksis frem til 1998

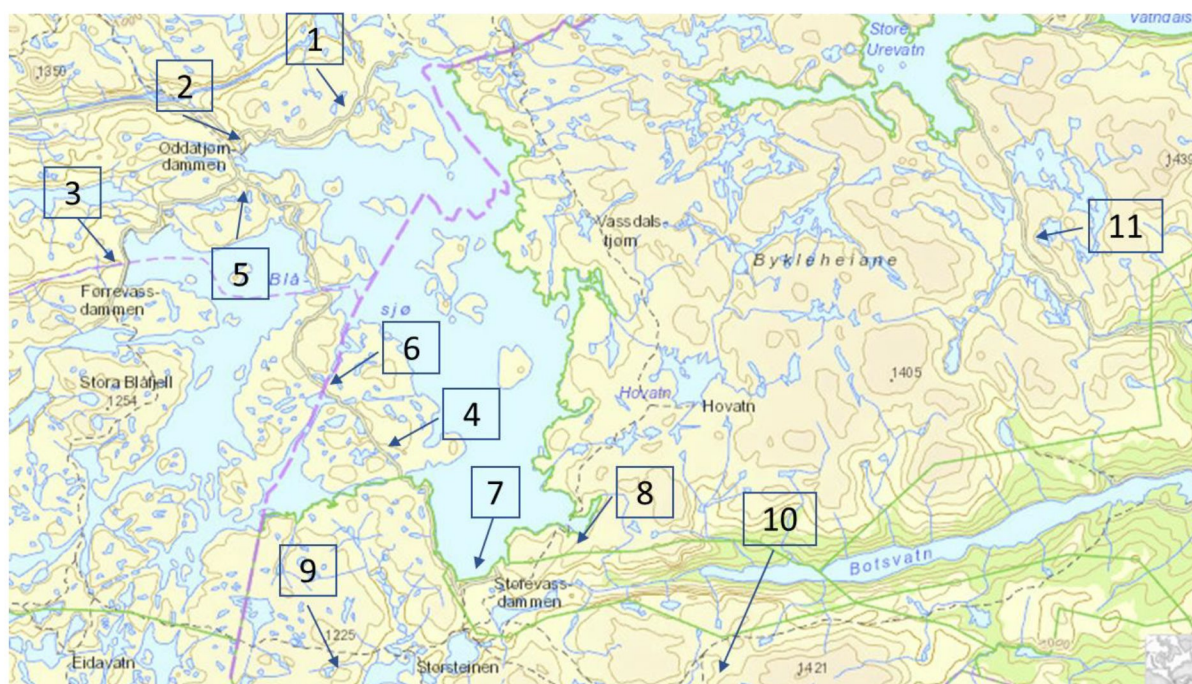
Spørsmålet om åpning/lukking av disse veiene dukket opp med jevne mellomrom. Frem til 1998 hadde regulanten, Statkraft, følgende praksis for anleggsveiene:

- Veien til Skreivatn var normalt stengt for allmenn ferdsel ved Oddatjørn, men ble åpnet i jaktperioden.
- Veien til Storvatnet var stengt.
- Veien til Førrevassdammen var åpen for allmennheten og brøytet etter avtale.

På et møte i mars 1998 ble Statkraft, kommunene Suldal, Hjelmeland og Bykle, fjellstyrene i disse kommunene, Setesdal-Ryfylke Villreinnemnd og Statskog Sør- og Vestlandet enige om at veien til Storvatnet/Storvassdammen skulle holdes stengt. Fylkesmannen i Rogaland var ikke til stede på møtet, men sluttet seg til konklusjonene i etterkant. Fylkesmannen viste bl.a. til rapporten «Inngrep og

¹ St. prp. nr. 117 Samtykke til statsregulering for utbygging av Ulla-Førre m.v.

forstyringer i sentrale deler av Setesdal/Ryfylke villreinområde» som konkluderte med at veien burde være stengt.

Kart over området med angivelse av stedsnavn i dette dokumentet. 1: Vei til Skreivatn, 2: Oddatjørndammen, 3: Førrevassdammen, 4: Vei til Storvassdammen (Blåsjøveien), 5: Venehei, 6: Beinlei, 7: Storvassdammen, 8: Steinbuskardet, 9: Svartevannsmagasinet, 10: Rosskreppfjorden, 11: Vei til Store Urevatn.

Prøveperiode 1998-2001

I brev 2.10.1998 anmodet Statkraft NVE om å treffe bestemmelse om begrensning av allmennhetens bruk av anleggsveiene. I brev 16.11.1998 vedtok NVE følgende begrensning i adgangen til ferdsel på anleggsveien mellom Veneheia² og Storvassdammen:

«1. Det settes opp bom ved Venehei, jfr. omtrentlig inntegning på vedlagte kopi av kartutsnitt. I tillegg til Statkrafts, Statnetts og NVEs ferdsel samt politi, lege og ambulanse under utrykning, tillates følgende trafikk forbi bommen:

- a) Veien blir åpnet for allmenn ferdsel inn til Beinlei i perioden 15. august – 30. september, dersom Statkraft finner at føreforholdene etc. tillater dette.

² Bommen ved Veneheia er ca. 150 m etter avkjøringen på veien mellom Oddatjørndammen og Førrevassdammen.

b) Eierene av eiendommene gnr. 9 bnr. 11 og gnr. 9 bnr. 17 gis, på eget ansvar, anledning til å foreta nødvendig nyttetransport til eiendommene også utenom vanlig åpningstid, så sant veien er farbar.

2. I tillegg settes det opp ytterligere en bom lenger inne, dvs. ved Beinlei, jfr. omtrentlig inntegning på vedlagte kopi av kartutsnitt. Ingen andre enn Statkraft og Statnett i driftssammenheng og NVE i tilsynsøyemed samt eventuelt politi, lege og ambulanse under utrykning, tillates å passere denne bommen.

Ovennevnte begrensninger i adgangen til ferdsel på anleggsveien Venehei-Storvatn gjøres foreløpig gjeldende i en forsøksperiode på tre år f.o.m. 1999. Ordningen tas opp til evaluering vinteren 2001/2002. På grunnlag av de erfaringer som da er gjort, vil NVE deretter fatte vedtak om en permanent ordning som gjøres gjeldende fra og med sesongen 2002.»

Vedtaket ble påklaget av jakt og tre fiskeinteressenter. Olje- og energidepartementet opprettholdt NVEs vedtak 24.9.1999.

Erfaringer fra prøveperioden 1999-2001

Ved utgangen av prøveperioden gjennomførte NVE en evaluering av ordningen. Det kom innspill fra ti parter som kan grupperes i saueinteressenter (fire innspill), forvaltning (to innspill), jakt- og fiskeinteressenter, grunneier (Statskog), Statkraft og andre (alle med ett innspill hver).

Fylkesmannen i Rogaland så et sterkt behov for stenging pga. villreinstammens situasjon og at den blir presset fra mange kanter. Sauenæringen poengterte behovet for tilgang til veien i anledning sanking senhøstes. Hjelmeland kommune vurderte behovet for sauenæringen som så stort at nøkkel kunne kvitteres ut ved behov. Statskog ville gjøre den midlertidige løsningen permanent ut fra villreinens arealbruk. Andre påpekte at veien normalt er stengt 9-10 måneder i året som følge av snø og is, og at det er andre arealinngrep som har større betydning for villreinen enn ferdsel på veien. Alle innspillene ble forelagt Statkraft som opplyste at:

- Hensynet til utøvelse av jakt-fiske og næring (hovedsakelig sanking av sau var argument for at veien på strekningen Venehei-Beinlei ble åpnet 15/8-30/9 for allmenn ferdsel i forbindelse med prøveperioden.
- De to grunneierne hadde i perioden ikke fremmet ønske om utlån av nøkkel.
- Hjelmeland Fjellstyre, Bykle Fjellstyre og Statskog Sør- og Vestlandet fremmet ikke ønske om egne nøkler i perioden.
- Praktisk erfaring tilsier at egne nøkler til enkeltpersoner/grupper skaper unødvendige problem. I enkeltsituasjoner (eks. lov om dyrevern) bør det gis dispensasjon og da kan Statkraft bistå eller låne ut nøkkel.

På bakgrunn av innspillene fattet NVE 8.2.2005 følgende vedtak:

- *«Som ei forlenga prøveordning vert trafikken på Blåsjøvegen mellom Venehei og Storvassdammen avgrensa ved hjelp av (noverande) bommar på Venehei og Beinlei.*
- *Bommen på Venehei vert ståande open for ålmenn ferdsle inn til Beinlei i perioden 15. august til 30. september dersom Statkraft SF finn at føretilhøva m.m. tillet dette.*
- *Bommen på Beinlei er i utgangspunktet stengt for ålmenn ferdsle. Ingen andre enn Statkraft SF og Statnett i driftssamanheng, NVE og andre offentlege etatar i teneste samt eventuelt*

politi, lege og ambulanse under utrykking kan normalt passera denne bommen. Om dette er ønskjeleg med tanke på eventuelle leiteaksjoner eller andre naudsynte utrykkingar, skal lensmennene i Hjelmeland og Suldal kunna disponera nøklar til dei to bommane for bruk i slike tilfelle.

- *I tilfelle kor det er meldt om sauer i området etter at den ordinære sankinga er over får sauesankarar løyve til å passera Veneheibommen også etter 30. september. Dersom desse sauene vert funne syd for Beinleibommen, kan også denne passerast dersom vér- og snøtilhøve gjer det uforsvarleg å driva sauene langs vegen. All ferdsle i denne perioden skjer på eige ansvar.*
- *Hjelmeland kommune disponerer nøklar til desse bommane for bruk i slike tilfelle. Kommunen er ansvarleg for utlån av desse samt køyreløyve og skal gjeva melding til Statkraft SF, SVR og SNO ved utlån (e-post). Den som lånar nøklar skal kvittera på dette både ved henting og levering og kommunen fører protokoll over utlåna. Kopi av denne vert å senda til NVE til orientering etter kvar beitesesong.*
- *Ovannemnde avgrensingar i ferdsle på Blåsjøvegen mellom Venehei og Storvassdammen vert førebels gjort gjeldande for perioden frå og med sommaren/hausten 2005 til og med sommaren/hausten 2014, dvs. i 10 år frametter. På grunnlag av røynslene i den forlenga prøveperioden, der også planlagde registreringar og undersøkingar av reinsdyrstamma sin trekkaktivitet i området inngår, vil NVE i løpet av vinteren 2014/2015 fatta vedtak om ei vidare ordning som vert gjort gjeldande frå og med sommarsesongen 2015.»*

Villreinprosjekter

Parallelt med den 10-årige prøveperioden ble det initiert og gjennomført to større villreinprosjekt i området: «Villreinens bruk av Setesdalsheiene 2006-2010³» og «GPS villreinprosjektet i Setesdal-Ryfylke – avbøtende tiltak⁴». Sistnevnte var en videreføring av det første og ble gjennomført i årene 2013-2017. Felles for de to prosjektene var at villreinens arealbruk ble kartlagt med GPS-sendere. Det var en ny måte å skaffe kunnskap om villreinen på.

Siden sistnevnte prosjekt var forventet å gi relevante opplysninger og kunnskap om villrein i forbindelse med diskusjonen knyttet til stengt/åpen anleggsvei, anmodet Statkraft 8.5.2014 om at prøveperioden burde forlenges til dette prosjektet ble avsluttet. NVE var enig i at økt kunnskap ville ha betydning for en best mulig avgjørelse i saken, og vedtok at prøveperioden skulle forlenges ut 2018. Denne avgjørelsen ble påklaget av Rogaland Sau og Geit, og behandlet av OED 16.11.2017. OED opprettholdt NVEs avgjørelse med at allmennhetens bruk av Blåsjøveien har vært grundig vurdert flere ganger og at det ikke var kommet frem nye momenter. I sin vurdering påpekte departementet at det er hensynet til villreininteressene som begrunner restriksjonene på allmennhetens bruk av Blåsjøveien.

Konklusjonene fra de to prosjektene som har relevans i denne omgang er:

³ Strand, O. et al. 2011. villreinens bruk av Setesdalsheiene. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2006-2010. NINA Rapport 694, 143 sider

⁴ Strand, O. et al. 2019. GPS villreinprosjektet i Setesdal-Ryfylke – avbøtende tiltak. NINA Rapport 1457, 111. sider.

NINA rapport 2011-694

- Antall villrein nord for Blåsjø samsvarer med målsettingen i gjeldende driftsplan, mens antall villrein syd for Blåsjø er lavt.
- Lite egnet vinterhabitat sammenlignet med andre villreinområder, og godt vinterhabitat varierer mye lokalt. De beste områdene i Setesdal Ryfylke (SR) er i øst og syd for Rosskreppfjorden.
- Ingen tydelig sesongvariasjon i bruk av geografisk atskilte oppholdsområder i SR. Dette skiller seg fra beskrivelser fra 1930-tallet da området syd for Blåsjø og vest for Roskreppfjorden og Svartevannsmagasinet ble beskrevet som kjerneområdet for villrein. Disse områdene har vært lite brukt de senere årene.
- Lite utveksling av rein over øst-vest-aksen ved Blåsjø i studieperioden. Fragmenteringen av villreinområdet gjør at SR fremstår som et todelt og isolert villreinområde.
- På østsiden av Storrassdammen ligger Steinbuskaret som er utpekt som et av fokusområdene for villreinen i SR. Dette er et av de få områdene der reinen kan krysse mellom nord og syd etter etableringen av Blåsjømagasinet.

NINA Rapport 2019-1457

- Oppdemte magasin har stengt tradisjonelle trekkveier for villrein og skapt trange trekkpassasjer (ref. siste kulepunkt over).
- Trekkene som tidligere fant sted i området syd for Blåsjø og vest for Svartevannsmagasinet har i stor grad opphørt.
- Trafikken på anleggsveien til Store Urevatn påvirker reinens bruk av området i betydelig grad. Nærområdene til veien benyttes nesten ikke av reinen i juli-september, men betydelig om vinteren når veien er stengt.
- Det er generelt lave tall for ferdsel til fots eller med sykkel i Blåsjøområder, men ferdselstellingene viser 3-5 ganger høyere aktivitet ved Førrevassdammen enn ved Storrassdammen.

Erfaringer fra prøveperioden 2005-2015(2018)

I henhold til NVEs vedtak 8.2.2005 skulle Hjelmeland kommune disponere to nøkler for utkwittering. NVE skulle få kopi av protokoll for utlån av nøkler etter hver beitesesong. I brev fra Hjelmeland kommune 16.9.2016 opplyste kommunen at de først i 2016 disponerte nøkkel for utlån. Før den tid måtte sauesankere henvende seg til Statkraft for utlån av nøkkel. Denne ordningen ble oppfattet som tungvint.

Uavhengig av hvor nøkkel kunne kvitteres ut, har utlånet vært begrenset. I perioden 2011-2014 ble nøkler lånt ut totalt 16 dager. I 2015 tilsa snøforholdene ikke behov for utlån., og i 2017 ble nøkkel lånt 3 dager i oktober. I 2019 fikk Hjelmeland fjellstyre disponere nøkkel til Veneheia i forbindelse med oppgradering av Beinlei hytta. Alternativt måtte det benyttes helikopter.

NVEs vurdering av allmennhetens tilgang til Blåsjøveien

I prøveperioden 2005-2018 har det årlig blitt kvittert ut nøkkel 3-4 dager til sauesankingslagene. I tillegg fikk Hjelmeland fjellstyre låne nøkkel i 2019 i anledning oppgradering av Beinlei hytta. Dette viser meget liten trafikk på veien.

Allmennhetens begrensning av adgang på Blåsjøveien ble satt ut fra villreininteressene. Allerede under konsesjonsbehandlingen var villreinen tema og Miljøverndepartementet mente at veien skulle stenges for allmenn ferdsel. Forskningsprosjektene på 2000-tallet har konkludert med at området ved Storvassdammen er et svært kritisk område for at villreinen skal kunne trekke nord-syd. Ferdselsstudier viser at menneskelig ferdsel i betydelig grad påvirker villreinens områdebruk⁵. NVE mener derfor ordningen med bom på Blåsjøveien har tjent sin hensikt.

De to forskningsprosjektene på villrein har dokumentert at anleggsveien inn til Store Urar har tilsvarende villreinproblematikk som Blåsjøveien. Forskjellen er at Urarveien nå vurderes å bli stengt for å øke villreinens bruk av nærliggende områder, mens adkomstbegrensningen på Blåsjøveien per i dag ikke kan vurderes å være en begrensning for villreinens bruk av nærområdet.

Forslag til vedtak om permanent bruk av Blåsjøveien

Basert på nyervervet kunnskap og lang erfaring med begrensningen av allmennhetens bruk av Blåsjøveien, vil NVE foreslå at vedtaket fra 5.2.2005 gjøres til en permanent ordning med følgende innhold:

- *Trafikken på Blåsjøvegen mellom Venehei og Storvassdammen vert avgrensa ved hjelp av (noverande) bommar på Venehei og Beinlei.*
- *Bommen på Venehei vert ståande open for ålmenn ferdsle inn til Beinlei i perioden 15. august til 30. september dersom Statkraft SF finn at føretilhøva m.m. tillet dette.*
- *Bommen på Beinlei er stengt for ålmenn ferdsle. Ingen andre enn Statkraft SF og Statnett i driftssamanheng, NVE og andre offentlege etatar i teneste samt eventuelt politi, lege og ambulanse under utrykking kan normalt passera denne bommen. Om det er ønskjeleg med tanke på eventuelle leiteaksjoner eller andre naudsynte utrykkingar, skal lensmennene i Hjelmeland og Suldal kunna disponera nøklar til dei to bommane for bruk i slike tilfelle.*
- *I tilfelle kor det er meldt om sauer i området etter at den ordinære sankinga er over får sauesankarar løyve til å passera Veneheibommen også etter 30. september. Dersom desse sauene vert funne syd for Beinleibommen, kan også denne passerast dersom vér- og snøtilhøve gjer det uforsvarleg å driva sauene langs vegen. All ferdsle i denne perioden skjer på eige ansvar.*
- *Hjelmeland kommune disponerer nøklar til desse bommane for bruk i slike tilfelle. Kommunen er ansvarleg for utlån av desse samt køyreløyve og skal gjeva melding til Statkraft SF, SVR og SNO ved utlån (e-post). Den som lånar nøklar skal kvittera på dette både ved henting og levering og kommunen fører protokoll over utlåna. Kopi av denne vert å senda til NVE til orientering etter kvar beitesesong.*

NVE følger med dette opp OEDs vedtak av 16.11.2017 med en vid høringsrunde med offentlig ettersyn før endelig vedtak fattes.

⁵ Gundersen, V. et al. 2019. Large-scale segregation of tourists and wild reindeer in three Norwegian national parks: Management implications. *Tourism Management* 75, 22-33.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.04.017>

Annet

NVE er kjent med at Suldal kommune har satt opp en bom ved Gullingen. Forhold knyttet til denne bommen er ikke tema i denne høringen om Blåsjøveien.

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@fylkesmannen.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/2414-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 09.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	17/20	18.03.2020

Merknad til høringsuttalelse om kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Agder

Vedlegg:

- 1 Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Agder - høyring

Forvalters innstilling

Verneområdestyret fraråder at allerede vernet areal i SVR får status som kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse. Disse områdene er allerede vernet som landskapsvernområde med en verneforskrift som tar særlig omsyn til landskap og kulturminne. En ny sone kan skape urealistiske forventning om tiltak i verneområde som kan skade verneformål og verneverdier.

Saksopplysninger

Bakgrunn for høring

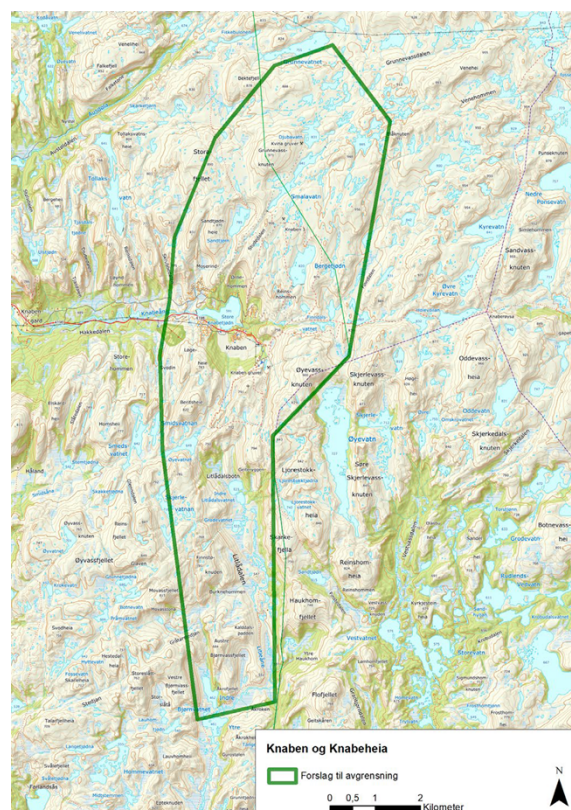
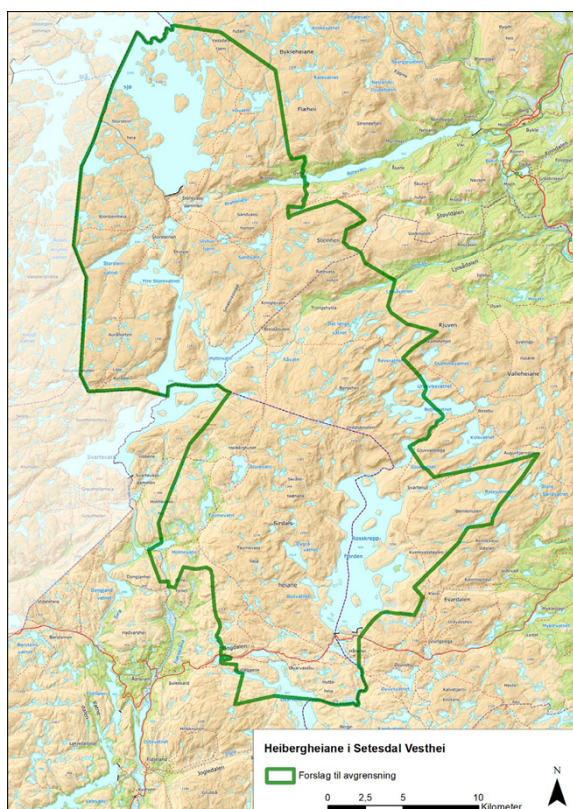
For å bidra til å ivareta nasjonalt viktige landskap utarbeider Riksantikvaren et landsomfattende register over Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA - registeret). Dette er et oppdrag fra Klima - og miljødepartementet og et bidrag til å følge opp den europeiske landskapskonvensjonen, som Norge har godkjent. Konvensjonen legger vekt på at landskap er en felles ressurs som må sikres gjennom målrettet planlegging, forvaltning og vern. For å kunne gjøre dette på en god måte er det blant annet behov for å kartlegge og prioritere landskap. Kulturminneforvaltningen har et særskilt ansvar for å holde oversikt over og velge ut kulturhistorisk verdifulle landskap.

KULA - registeret skal omfatte landskap av nasjonal kulturhistorisk interesse. Det er et sentralt kunnskapsgrunnlag og skal signalisere tidlig og tydelig hvilke landskap det må tas særlige hensyn til i areal - og sektorplanlegging. Slik vil kulturminneforvaltningen være mer forutsigbar for kommunenes og sektorenes arealplanlegging og forvaltning av landskap. Målet er å bidra til en god forvaltning av landskap generelt og disse nasjonalt viktige landskapene spesielt.

Målet er at registeret skal bidra til at kommunene og andre har et bevisst forhold til kvalitetene i landskapet og landskapsendringer når de planlegger og forvalter det. Slik kan det som er karakteristisk og verdifullt videreføres og styrkes.

Høringsutkastet omfatter til sammen åtte landskap i Agder. To av disse berører Setesdal -Vestehei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde; *Heiberghheiane* (Sirdal, Valle og Bykle kommune) og *Knaben og Knabeheia* (Kvinesdal kommune) se figur under.

Vurdering
Riksantikvaren i brev av 29.11.2019 sendt ut forslag til

Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse på Agder ut på høring. Forvaltingssekretariatet har ikke vært involvert i denne planprosessen fra starten, vi ble oppmerksom via en kommune om saken.

Vi har i e-post til Fylkeskommunen i Agder, datert 9.mars 2020, som har vært med å planlegge dette arbeidet, meldt fra om at verneområdestyret gir noen kommentarer til

de to områdene som inngår i SVR. Dette ble bekreftet fra Riksantikvaren i e-post datert 9 mars 2020 at dette er ok.

Området riksantikvaren kaller «Heibergheiene» ligger i sin helhet innenfor verneområde for Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, området Knaben og Knabeheia ligger ca. 1/3 del innenfor SVR.

Ny kart sone som omfatter et register av kulturhistoriske landskap kan skape forvirring. Heiområde har i dag flere kartlag som forvaltningen må forholde seg til. Heiplanen, verneforskrift og andre kommunale planer for å nevne noen. Behovet for enda en sone som forvaltning/ kommune må ta hensyn til mener vi ikke er tilstede, da verneforskriften allerede tar særlige hensyn til landskap og kulturminner. En ny sone kan skape forventning om tiltak i verneområdet som kan skade verneformål og verneverdier. Sekretariatet sliter med å få forståelse på hva som vil oppnås med dette arbeidet.

Konklusjon

De to områdene «Heibergheia» og «Knabenheia» omfatter allerede vernet areal hvor omsynet til landskap og kulturminne er godt ivaretatt gjennom verneforskrift. Ny sone med registreringer angående kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Agder kan føre til forvirring og forventning om ulike tiltak som kan skade andre verneverdier.

SAKSBEHANDLER
Kristi Vindedal

VÅR REF.
17/00390-6

ARK. Forvaltningsarkivet 2006-2019
351.8

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202846

DERES DATO

VÅR DATO

29.11.2019

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Agder - høring

Vi viser til brev av 18.12.2018 fra Riksantikvaren til aktuelle kommuner i Aust-Agder og Vest-Agder med orientering om prosjektet **Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA)**, og til informasjons- og innspillsmøter 15. og 16.01.2019. Vi viser videre til kontakt mellom fylkeskommunene og aktuelle kommuner. Riksantikvaren sender nå ut forslag om åtte landskap i Agder som skal inngå i registeret Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse. Riksantikvaren ber om uttalelser til forslaget **innen 01.04.2020**.

Høringen går til de kommunene der vi foreslår landskap, til myndigheter på regionalt nivå, næringsorganisasjoner, frivillige organisasjoner og museer på fylkesnivå i Agder. Det er kommunenes og andre myndigheters arealplanlegging og forvaltning registeret vil ha direkte betydning for.

Arbeidet med forslaget er gjennomført i et samarbeid mellom Aust-Agder fylkeskommune, Vest-Agder fylkeskommune og Riksantikvaren. De to fylkeskommunene har valgt å arbeide med dette som et fellesprosjekt i lys av sammenslåing av de to fylkene fra 01.01.2020. Fylkeskommunene har foreslått områder og utarbeidet forslag til beskrivelse. Forslaget er bearbeidet av Riksantikvaren som står ansvarlig for utvalget som nå sendes på høring.

Høringsutkastet omfatter følgende åtte landskap i Agder:

1. Heiberghiane i Setesdal Vesthei, Sirdal, Valle og Bykle kommuner
2. Rygnestad og Flateland, Valle kommune
3. Valle i Setesdal, Valle kommune
4. Sandnes, Åraksbø og Skore, Bygland kommune
5. Knaben og Knabeheia, Kvinesdal kommune
6. Kjellnes og Hågåsen, Flekkefjord kommune
7. Vest-Lista, Farsund kommune
8. Innseilingen til Kristiansand, Kristiansand kommune

Landskapene er beskrevet og vist på kart i høringsutkastet **Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse på Agder**. Lenke til høringsutkastet: <http://hdl.handle.net/11250/2630891>

Formålet med KULA-registeret og betydningen det har for kommunene

For å bidra til å ivareta nasjonalt viktige landskap utarbeider Riksantikvaren et landsomfattende register over Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA-registeret). Dette er et oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og et bidrag til å følge opp

Den europeiske landskapskonvensjonen, som Norge har godkjent. Konvensjonen legger vekt på at landskap er en felles ressurs som må sikres gjennom målrettet planlegging, forvaltning og vern. For å kunne gjøre dette på en god måte er det blant annet behov for å kartlegge og prioritere landskap. Kulturminneforvaltningen har et særskilt ansvar for å holde oversikt over og velge ut kulturhistorisk verdifulle landskap.

KULA-registeret skal omfatte landskap av nasjonal kulturhistorisk interesse. Det er et sentralt kunnskapsgrunnlag og skal signalisere tidlig og tydelig hvilke landskap det må tas særlige hensyn til i areal - og sektorplanlegging. Slik vil kulturminneforvaltningen være mer forutsigbar for kommunenes og sektorenes arealplanlegging og forvaltning av landskap. Målet er å bidra til en god forvaltning av landskap generelt og disse nasjonalt viktige landskapene spesielt.

Landskapet har alltid vært i forandring, men omfanget og tempoet i endringene øker. Forvaltningen av de kulturhistoriske sporene i landskapet er derfor mer utfordrende enn tidligere. Samtidig er landskapet med sine historiske verdier en ressurs for samfunnet. Riksantikvaren signaliserer ikke at endring er uønsket i disse områdene. Målet er at registeret skal bidra til at kommunene og andre har et bevisst forhold til kvalitetene i landskapet og landskapsendringer når de planlegger og forvalter det. Slik kan det som er karakteristisk og verdifullt videreføres og styrkes.

Kommunen er gjennom sin arealplanlegging den viktigste forvalteren av landskap. Vi oppfordrer de aktuelle kommunene til å ta et hovedansvar for å ivareta verdiene i disse landskapene. Det er et mål at kommunene skal forvalte KULA-områdene med egne virkemidler, der plan- og bygningsloven er viktigst. Et hovedtiltak er at landskapene ivaretas i kommuneplanens arealdel og legges inn som hensynssone c) med særlig hensyn til landskap med retningslinjer. I tillegg bør det utarbeides generelle bestemmelser for landskapene. Kommunene kan gjennom aktiv planlegging og forvaltning bidra til å utvikle sine landskap som en ressurs for innbyggerne og som grunnlag for næringsvirksomhet, for eksempel reiseliv.

Riksantikvaren forventer at andre myndigheter tar tilstrekkelig hensyn til landskapene i sine planer og tiltak. De ulike sektorene skal legge oversikten til grunn i planlegging og gjennomføring av store tiltak for eksempel innen samferdsel, kraftutbygging og kraftoverføringer.

Utvalget av områder vil være et verktøy for regional kulturminnemyndighet i deres innspill til kommunal og regional arealplanlegging og i samarbeidet med ulike sektormyndigheter. Vi håper at registeret vil bidra til å styrke dialogen mellom kommunene og regional kulturminneforvaltningen tidlig i plansaker, slik at en kan unngå konflikter om arealbruk i kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse.

De faglige rammene for kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse

KULA-registeret er ferdigstilt i Østfold, Hordaland og Troms. Flere andre fylker er i gang med arbeidet, og det tas sikte på at registeret skal være etablert i hele landet innen utgangen av 2021.

Landskapene som velges ut, bidrar til å fortelle historiene om det enkelte fylket og om landet som helhet. Landskapet med sine kulturhistoriske spor kan gi oss kunnskap om fortidens ressursbruk og om endringer som har skjedd i det. Samtidig har landskapene viktige opplevelsesverdier.

KULA-registeret skal omfatte landskap i rurale områder, dvs. utenfor byer og tettsteder, samt utenfor områder som er preget av nyere industri og moderne infrastruktur. Jordbrukslandskap blir vektlagt, men også andre landskap inngår. Dette er hovedlinjene i den tematiske avgrensingen, men i noen tilfeller vil f.eks. mindre tettsteder inngå for å få til en forståelig avgrensing.

Denne tematiske avgrensingen, som er ny fra 2018, henger sammen med at Riksantikvaren vil arbeide med kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse innenfor en tredelt registerstruktur der skillelinjene i hovedsak er knyttet til ulike skala:

- NB!-områdene omfatter kulturmiljøer i historiske bykjerner (etablert register)
- En ny kategori vil omfatte kulturmiljøer i ytre byområder, tettsteder, industrimiljøer med mer (framtidig)
- KULA-områdene som vil omfatte landskap i rurale områder (under etablering)

Mange områder av nasjonal interesse på Agder inngår som NB!-områder med avgrensede miljøer innenfor flere byer. Flere områdetyper vil være aktuelle å vurdere i et framtidig register. Det gjelder for eksempel uthavner, som vanskelig har latt seg plassere inn som større landskap i KULA-registeret.

I noen tilfeller inngår landskap som også har en annen type status i KULA-områdene. Området 2. Rygnestad og Flateland i Valle og området 7. Vest-Lista i Farsund kommune er landskap som også inngår i satsingen *Utvalgte kulturlandskap i jordbruket*. Riksantikvaren har valgt å ta med disse i forslaget til KULA-registeret fordi de er kulturhistorisk viktige i en nasjonal sammenheng og derfor bør inngå i Riksantikvarens register.

De to ordningene har ulike innretning: *Utvalgte kulturlandskap* er en økonomisk tilskuddsordning og et samarbeid mellom landbruks-, natur- og kulturminneforvaltningen. Satsingen legger opp til aktiv brukervedvirkning og deltakelse. KULA-registeret er kulturminneforvaltningens kunnskapsgrunnlag med oversikt over nasjonalt viktige landskap og et signal til kommunal planlegging og til sektorplanlegging.

Deler av landskapsvernområder og andre naturvernområder, samt fredete kulturminner inngår i noen av KULA-områdene. For disse gjelder de tilhørende verne-/fredningsbestemmelser.

Høringsutkastet - beskrivelse og vurdering av landskapene

Høringsutkastet inneholder innledningsvis en beskrivelse av landskap og kulturhistorie på Agder. Beskrivelsen gir en ramme for utvalget av områder, og dekker også viktige historiske temaer som på grunn av den tematiske avgrensingen omtalt over, ikke gjenspeiles i de åtte landskapene.

Etter den innledende omtalen er hvert landskap beskrevet med vekt på det kulturhistoriske innholdet. I utvalget av områder har vi vært opptatt av de viktigste utviklingstrekkene og hvilke strukturer, mønstre og sentrale elementer, som det er mulig å oppfatte i landskapet i dag. Beskrivelsen kan også omhandle den delen av historien som er knyttet til tro, hendelser og tradisjoner, og til erfaringsbasert kunnskap om bruken av landskapet.

For hvert landskap angis en landskapskarakter som er en kort karakteristikk av hva som preger akkurat dette landskapet. Videre gis det en begrunnelse for hvorfor nettopp dette landskapet er av nasjonal interesse - en vurdering av hvilke viktige verdier landskapet har. Dette kan omfatte viktige faser i historien, strukturer i landskapet, byggeskikk og arkitektur,

virksomheter, hendelser, tro og tradisjon, etniske gruppers kultur og landskap med spor fra forhistorien.

Et avsnitt til slutt tar for seg sårbarhet og retningslinjer for forvaltning. Her beskrives hva landskapet er sårbart for, hva som kan påvirke særpreget (landskapskarakteren) negativt og redusere verdiene (den nasjonale interessen). På bakgrunn av sårbarheten skisseres retningslinjer med viktige punkter å ta hensyn til for planlegging og forvaltning. Disse bør blant annet danne grunnlag for kommunens utforming av generelle bestemmelser og retningslinjer.

Riksantikvaren tar sikte på å ferdigstille registeret for Agder i løpet av første halvår 2020, etter høring og bearbeiding etter den. Høringsinstansene blir orientert i brev med oppsummering av høringen og endelig rapport. Landskapene vil samtidig bli lagt inn i Riksantikvarens kulturminnedatabase, Askeladden.

Merknader til høringsutkastet

Riksantikvaren ber høringsinstansene om alle typer tilbakemeldinger og innspill til forslaget, men ber særlig om følgende:

- Merknader til utvalget av landskap som er foreslått i fylket og til enkeltområder
- Merknader og eventuelle nye opplysninger til områdebeskrivelse, størrelse og avgrensing av det enkelte område, herunder bruk av stedsnavn og gjerne bidrag til flere bilder fra landskapene
- Merknader til retningslinjer for forvaltning av områdene, sårbarhetsvurderinger og opplysninger om planstatus og -utvikling

Vi viser til Riksantikvarens nye veileder [Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse. Kommunal og regional forvaltning \(2019\)](#). Den gir utdypende informasjon om hva KULA-registeret er og hvordan kommunen, regional kulturminneforvaltning og sektormyndigheter kan forvalte Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse.

Vennlig hilsen

Kristine Johansen (e.f.)
seksjonssjef

Kristi Vindedal
prosjektleder

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Aust-Agder fylkeskommune		Postboks 788 Stoa	4809 ARENDAL
Bygland kommune		Kommunehuset	4745 BYGLAND
Bykle kommune		Sarvsvegen 14	4754 BYKLE
Farsund kommune		Postboks 100	4552 FARSUND
Fiskeridirektoratet - Region Sør		Pb 185 Sentrum	5804 BERGEN
Flekkefjord kommune		Kirkegaten 50	4400 FLEKKEFJORD
Forsvarsbygg		Postboks 405 Sentrum	0103 OSLO
Fortidsminneforeningen - Aust-Agder avdeling		Postboks 76	4801 ARENDAL
Fortidsminneforeningen - Vest-Agder avdeling		Kronprinsens gate 59	4614 KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Agder		Postboks 788 Stoa	4838 ARENDAL
Kristiansand kommune		Postboks 417 - Lund	4604 KRISTIANSAND S
Kvinesdal kommune		Nesgata 11	4480 KVINESDAL
Kystverket - Sørøst		Postboks 1502	6025 ÅLESUND
NVE region sør		Anton Jenssens gate 7 Postboks 2124	3103 TØNSBERG
Sirdal kommune		-	4440 TONSTAD
Statens vegvesen - Region sør		Serviceboks 723	4808 ARENDAL
Statnett SF - Trondheim		Postboks 9439 Sluppen	7493 TRONDHEIM
Valle kommune		Postboks 4	4747 VALLE
Vest-Agder fylkeskommune		Postboks 517 Lundsiden	4605 KRISTIANSAND S
Agder bondelag		Postboks 298	4663 KRISTIANSAND S
Agder historielag		Postboks 136	4662 KRISTIANSAND S
Aust-Agder Bonde- og Småbrukarlag		Co Norsk Bonde- og småbrukarlag, Akersgata 41	
Aust-Agder museum og arkiv			Arendal
Aust-Agder Turistforening		Postboks 369	4803 ARENDAL
DNT SØR		Postboks 633	4665 KRISTIANSAND S
Forum for Natur og Frilufsliv Agder		Postboks 101	KRISTIANSAND S
Kulturhistorisk museum - Universitetet i Oslo		Postboks 6762 St. Olavs plass	0130 OSLO
Vest-Agder Bonde- og Småbrukarlag		co Norsk Bonde- og Småbrukarlag,	0158 OSLO

		Akersgata 41	
Vest-Agder-museet		Odderøyveien 21	4610 KRISTIANSAND S
Fiskarlaget Sør		co Norges Fiskarlag, postboks 1233 Torgard, 7462 Trondheim	

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748 Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47
fmavjth@fylkesmannen.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/1999-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 26.02.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	18/20	18.03.2020

Klage på vedtak om retting. Storhedder 1/7 Rhett Tønnesen. Bykle kommune

Vedlegg:

- 1 Melding om vedtak - krav om retting - 1/7 Storhedder - Rhett Tønnesen
- 2 0634_001

Forvalters innstilling

Verneområdestyret syner til klage datert 6.2.2020 på vedtak fatta av verneområdestyret i møte 13.12.2019 sak 38/19.

Verneområdestyret er ikkje samd i at det er gjort vesentlege sakshandsamingsfeil eller nytta feil lovgrunnlag når det i sak 38/19 vart gjeven pålegg om retting etter naturmangfoldloven § 69. Verneområdestyret syner til vurderinga i saka og oppretthald vedtaket.

Med frist for retting satt til 24.4.2022 er finn ikkje verneområdestyret grunn for å gi saka oppsettande verknad etter forvaltningsloven § 42.

Saka vert sendt Miljødirektoratet for avgjer.

Saksopplysninger

I møte 13.12.2019 fatta verneområdestyret vedtak om riving av diverse byggetiltak gjennomført ved Storhedder 1/7 Rhett Tønnesen. Vedtaket vart gjort med heimel i naturmangfoldloven § 69 (retting og avbøtande tiltak) og gjaldt pålegg om riving/fjerning av:

- Platting/veranda føre den nye hytta
- Badestamp
- Tilbygg på vestsida av hytta

Bakgrunnen for pålegget var at tiltaka ikkje var søkt om og godkjend før oppføring. Verneområdestyret har heller ikkje funne grunnlag for å kunne tillate desse byggetiltaka gjennom ei ettergodkjenning. Sjå vedlegg 1.

Verneområdestyret skal i denne saka gjere ei førebuande klagehandsaming etter forvaltningslova § 33. Verneområdestyret kan her endre eller oppretthalde vedtaket. Ved endring av vedtaket gjeld ny klagefrist. Vert vedtaket oppretthalden vert saka sendt til Miljødirektoratet for endeleg avgjer

Sidan det er ein del nye representantar i verneområdestyret er det naturleg med ei kort samandrag av historikken i saka:

12.4.1994 ga Bykle kommune løyve etter plan- og bygningsloven til oppføring av ei hytte ved Storheddervatn nord-vest i Bykle kommune. Løyvet vart gjeven med vilkår om at eksisterande eldre hytte vart riven og at ny hytte vart plassert minst 50 m. frå vatnet og maks. 100 m. frå eksisterande hytte. I søknaden er storleiken på ny hytte oppgjeven til 30 m². Rekna ut etter teikning som følgde saka er storleiken snaue 34 m². Veranda og badestamp som nå er bygd var ikkje ein del av søknaden eller løyvet som vart gjeven

Det er uklart når den nye hytta faktisk vart bygd inkludert veranda og badestamp. Eigiar har i brev oppgjeven at arbeidet starta vinteren 1997 og gjort ferdig sommaren 2000. Statens Naturoppsyn (SNO) oppgjev etter å ha sjekka med Bykle kommune at den ikkje vart reist før 2004 – 2005. Området vart verna som landskapsvernområde 28. april 2000. Fram til 2011 forvalta den einskilde kommune eigne areal innanfor vernegrensa.

Forvaltningssekretariatet fekk i mars 2018 melding frå SNO om byggeaktivitet i området. Det som då var under oppføring, og langt på veg ferdig, var eit tilbygg på vestsida av eksisterande hytte. Tiltaket var ikkje søkt om og vart meld til politiet av SNO 22.5.2018. Pr. 23.8.2019 er saka ferdig etterforska men utan at det er teken stilling til vidare sanksjonar. Det var då også registrert at vilkåret om riving av den gamle hytta ikkje var følgd opp av eigiar.

I brev datert 26.02.2019 gjorde grunneigar greie for si oppfatning av historikken og korleis han vurderte saka. Her søkte han også om å få behalde den gamle hytta på staden samt få godkjend tilbygget som då var oppført.

Verneområdestyret hadde saka første gong til handsaming i møte 18.9.2019. Verneområdestyret godtok då plassering og auka storleik på den nye hytta. I tillegg fekk han behalde den gamle hytta. Verneområdestyret varsla samstundes pålegg om riving av veranda på eksisterande ny hytte, badestamp og tilbygg på den nye hytta. For pålegg om riving la verneområdestyret følgjande til grunn:

«Verneområdestyret legg vekt på at det er ei rekke ulovlege tilhøve som er avdekka og at det samla sett er alvorlege brot på verneforskrifta. Fleire byggetiltak er gjennomført utan søknad. Total mengde bygningsmasse overskridd i stort monn føringar gjeven i forvaltningsplanen og ligg i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep. Å tillate all bygningsmasse på staden vil ut i frå dette stri mot verneføremål og kunne påverke verneverdiane nemneverdig ref. naturmangfaldslova § 48 første ledd. Verneområdestyret legg også vekt på at en tillating til all bygningsmasse på staden vil skape presedens i andre saker.»

Verneområdestyret handsama saka på ny i møtet 13.12.2019 og vedtok formelt eit pålegg om riving av tilbygg, badestamp og veranda/platting etter naturmangfoldloven § 69. Frist for riving/retting vart sett til 24.4.2022.

Grunneigar Rhett Tønnesen og leigetakar Atle Bergshaven v/adv. Lars Rotvold har i brev datert 6.2.2020 klaga på vedtaket om riving. Klagar meiner det er gjort vesentlege sakshandsamingsfeil og nytta feil lovanvendinga. Innhaldet i klagen er referert i det følgjande. Sjå også vedlegg 2. Bileta nedanfor syner bygningane på plassen.

Den nye hytta med tilbygg, platting og badestamp. Sett frå sør

Tilbygg sett frå sør-vest

Den gamle hytta sett frå nord.

Byggesaka frå 1994

Bykle kommune ga i 1994 løyve til oppføring av ny hytte (driftsbygning etter plan- og bygningsloven § 81). Det vart sett vilkår om at eksisterande hytta vart fjerna. Grunneigar gjekk noko utover søknaden; den nye hytta vart bygd større og plassert annleis, den vart bygd med plattning og det vart ført opp badestamp. Kommunen ga seinare munnleg tillating til å behalde den gamle hytta. Kommunen vart også gjort kjend med at den nye hytta vart noko større, plassert annleis, og at plattning og badestamp var bygd. Klagar meiner det ikkje er nokon grunn til å tvile på grunneigars truverde om desse tilhøva. Dette også grunngeven med at etter plan- og bygningsloven av 1985 § 81.2, ledd, var det ikkje trong for å søke om driftsbygningar men tilstrekkeleg med varsel til kommunen. Bykle kommune har også heilt fram til no latt vera å følgje opp saken. Ut frå dette må det leggast til grunn at grunneigar hadde rett til å føre opp den nye hytta slik det er i dag (inkludert plattning og badestamp), men med unntak av tilbygget som har kome i seinare tid.

Verneforskrifta kom i 2000 då byggetiltaka i det alt vesentlege var ferdige. Verneforskrifta verkar framover i tid og har ikkje attendeverkande kraft. Byggetiltaka vert difor ikkje ramma av kap. 1.1 i verneforskrifta (kva inngrep som ikkje er tillate). Bykle kommune hadde ansvar for handheving av verneforskrifta fram til 2010 og dei fann ikkje grunn til oppfølging etter verneforskrifta. Dette har samanheng med at jaktverksemd er jordbruksverksemd som er tillate etter verneforskrifta kap. 1.2 og at driftsbygningar etter plan- og bygningsloven av 1985 § 81 ikkje treng byggeløyve. Fylkesmannen har ikkje gjort noko med saka og verneområdestyret fekk myndigheit etter naturmangfoldloven § 69 først 14.11.2016. Ut i frå ovannemnde har ikkje verneområdestyret heimel etter naturmangfoldloven § 69 til å krevje fjerning av plattning og badestamp. Naturmangfoldloven § 69 har som føresetnad at det er tilhøve som er i strid med lova eller vedtak treft i medhald av lova. Hytta slik den var i 2000 er ikkje i strid med vedtak treft i medhald av lova og heller ikkje i strid med lova.

Feil sakshandsaming

Rivingsvedtaket høyrer inn under plan- og bygningslova og ikkje under naturmangfoldloven. SVR skulle i staden for å handsame saka som ei direktegjennomføring etter § 69 i naturmangfoldloven ha pålagt tiltakshavar å søke Bykle kommune om ettergodkjenning av tilbygget. Det er all grunn til å tru at dette ville blitt godkjend. Etter plan- og bygningsloven § 21-5 har kommunen samordningsplikt og kan vente med å handsame saka til annan relevant myndigheit har uttala seg, i dette tilfelle myndigheit etter naturmangfoldloven. Det er sikker rett og praksis at ved handheving av tiltak det ikkje er søkt om får tiltakshavar frist til å søke ettergodkjenning. Då saka kom opp skulle SVR ha sendt saka til Bykle kommune for vidare oppfølging. Dette gjeld også for platting og badestamp om kommunen skulle meine at hytta ført opp før 2000 ikkje var godkjend.

SVR sitt mandat etter naturmangfoldloven § 69 er avgrensa til tiltak som er i strid med lova og vedtak gjort i medhald av i lova. Dette er ikkje tilfelle i denne saka då den er avgrensa til manglande byggeløyve for landbrukseigedom etter plan- og bygningsloven. Det er ei misoppfatning å tru at eit manglande byggeløyve for 8 kvdm. høyrer inn under naturmangfoldloven eller verneforskrift.

Ved søknad om ettergodkjenning skal saka vurderast som om tiltaket ikkje var utført. At tiltaket ikkje er søkt om er i seg sjølv ikkje avgjerande for utfallet slik SVR langt på veg har lagt til grunn. I saka har ikkje SVR gjort greie for på kva måte tilbygg på 8 kvdm er i strid med naturmangfoldloven. Det er berre referert innhaldet i reglane.

Verknaden av rivingsvedtaket for grunneigar og leigetakar står ikkje i forhold til konsekvensane av at byggetiltaka vert ståande.

Grunneigar ønskjer å ha bygningar på garden i samsvar med lovgivinga og der jaktutleige er viktig for næringsverksemda og busetting.

Saka må sendast Bykle kommune for ettergodkjenning av tilbygget. Grunneigar tilbyr seg følgjande:

- Fjerne badestampen
- Fore ned hytta og platting slik at bygget vert betre knytt til terrenget
- Montere mindre vindauge i bod (tilbygget) mot vest
- Brekke taket på tilbygget mot syd slik at det får eit betre visuelt inntrykk
- Fjerning av rot og søppel i terreng og under hytta.

Til slutt vert det kravd at klagen vert gjeven oppsettande verknad etter forvaltningsloven § 42.

Vurdering

Om dei formelle sidene ved klagen ref. forvaltningsloven kap. VI

Klagen er sendt inn av advokat Rodvelt på vegne av leigetakar Atle Bergshaven og grunneigar Rhatt Tønnesen. Forvaltar vurderer det slik at grunneigar har klagerett som part, mens leigetakar har klagerett som «..annen med rettslig klageinteresse..» ref. forvaltningsloven § 28 første ledd.

På førespurnad frå adv. Rodvelt 17.1.2020 var det gjeven utsett klagefrist til 7.2.2020. Klagen kom inn 6.2.2020 og såleis innan fristen.

Av klagen går det fram kva vedtak det vert klaga på, kva endringar som er ønskja og dei grunnar dette støtter seg på.

Med bakgrunn i ovannemnde fyller klagen dei formelle krava til innhald ref. forvaltningslova kap.IV.

Forvaltar sin vurdering av klagen

Dei vesentlege momenta i klagen er som følgjer:

- Med unntak av tilbygget må den nye hytta, inkludert badestamp og platting, reknast som lovleg oppført. Kommunen har gjeve munnleg godkjenning av dette og det var etter Pbl 1985 berre krav om å varsle kommunen om oppføring av driftsbygningar i landbruket.
- Byggetiltaka, med unntak av tilbygg, er ført opp før området vart verna i 2000. Verneforskrifta verkar berre framover i tid og har ikkje attendeverkande kraft. § 69 i naturmangfoldloven kan ut i frå dette ikkje nyttast som heimel for pålegg om riving av badestamp og platting då desse må reknast som godkjend før vernet kom.
- I staden for å gi pålegg om riving av tilbygget skulle verneområdestyret ha pålagt tiltakshavar å søke Bykle kommune om ettergodkjenning. Det all grunn til å tru til å tru at ei slik godkjenning ville blitt gjeve. Det same gjeld for platting og badestamp om kommunen skulle meine at desse ikkje alt var godkjend. Verneområdestyret ville ha uttalerett i ei slik sak. Eit tilbygg på 8 kvdm er uansett for lite til at det vert ramma av byggjeforbodet i verneforskrifta. Verneområdestyret har ikkje gjort greie for på kva måte tilbygget strir mot naturmangfoldlovenL eller vedtak fatta med heimel i lova
- Verknaden av rivingsvedtaket er uforholdsmessig for grunneigar og leigetakar. Grunneigar kan friviljug gå med på å:
 - Fjerne badestampen
 - Fore ned hytta og platting slik at bygget vert betre knytt til terrenget
 - Montere mindre vindauge i bod (tilbygget) mot vest
 - Brekke taket på tilbygget mot syd slik at det får eit betre visuelt inntrykk
 - Fjerning av rot og søppel i terreng og under hytta.
- Klagen må gjevast oppsettande verknad etter forvaltningsloven § 42

Forvaltar si vurdering av punkt 1 – 5 ovanfor

Det er ikkje noko skrifteleg som kan stadfeste påstanden om at kommunen skal ha gjeve munnleg tillating til desse tiltaka. Bykle kommune har i e-post 2.1.2019 stadfesta at ingen av tiltaka er søkt om. Det er rett at etter plan- og bygningsloven av 1985 var det berre krav om melding til kommunen for driftsbygningar i landbruket. Det låg likevel til kommunen å gjere ei vurdering av om tiltak fylde dei formelle krava til driftsbygning (naudsynt for drifta på bruket og i tråd med LNF-føremålet i kommuneplanen), noko dei gjorde når dei sette vilkår at den gamle hytta måtte fjernast. Tiltaka som ikkje gjekk fram av meldinga frå tiltakshavar (badebamp og platting) kunne dei naturleg nok ikkje vurdere sidan dei ikkje gjekk fram av meldinga.

Utgangspunktet må vera at oppfølging av ulovlege tiltak må gjerast etter lovverket som gjeld på tidspunktet vedtak vert fatta. Det er ikkje dokumentert at badestamp og platting var oppført lovleg før området vart verna.

Når det gjeld ettergodkjenning av tilbygg har tiltakshavar søkt om dette og fått avslag i verneområdestyret. Det er vanleg forvaltingspraksis at ein slik søknad vert handsama etter strengaste lovverk først, dvs. etter verneforskrifta for SVR. Tiltakshavar har uansett ikkje ein formell rett på å få søke ettergodkjenning. Verneområdestyret har følgeleg høve til å gå rett på oppfølging av ulovlege tiltak etter § 69 i naturmangfoldloven. I denne saka har uansett verneområdestyret indirekte tatt stilling til ei slik ettergodkjenning når dei i vedtak ga pålegg om riving. Å no skulle be tiltakshavar søke ettergodkjenning vil ikkje gi meining. Verneområdestyret har allereie ettergodkjend det å behalde den gamle hytta, plassering av den nye samt utvida storleik av denne utover opphavelag søknad. Dette er naturleg nok ikkje problematisert i klagen. Det må også nemnast at verneområdestyret måtte treffe vedtak etter verneforskrifta om slik ettergodkjenning, ikkje berre gi ein uttale til kommunen slik klagar skriv.

Eit tilbygg på 8 kvdm vil utan tvil bli ramma av verneforskrifta kap. 1.1

«Det må ikkje gjerast inngrep som vesentleg kan endra eller innverke på landskapet sin art eller karakter. I dette er medrekna: oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar...» Av verneforskrifta kap 1.3.c går det fram at når tiltaket kan skje utan at det strir mot verneføremålet kan (forvaltar si understreking) forvaltningsstyresmakta på nærare vilkår gje løyve til mellom anna mindre tilbygg på eksisterande bygningar. Av dette følgjer at sjølv mindre tilbygg vil vera søknadspiktig etter verneforskrifta. Ved avslag på tilbygget har verneområdestyret tidlegare lagt vekt på at *«Total mengde bygningsmasse overskrid i stort monn føringar gjeven i forvaltningsplanen og ligg i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep»*

Riving/fjerning av badestamp, platting og tilbygg er naturleg nok ein del arbeid men fullt ut gjennomførbart praktisk og økonomisk slik verneområdestyret tidlegare har lagt til grunn.

Når det gjeld dei friviljuge tiltaka klagar føreslår er desse fremma av tiltakshavar tidlegare. Verneområdestyret har som tidlegare nemnd ikkje funne grunnlag for å kunne gi ei slik ettergodkjenning av platting. Det er sjølv sagt positivt at tiltakshavar ser føre seg å fjerne badestampen friviljug.

Frist for riving er satt romsleg, dvs til 24.4.2022. Det vil såleis vera rikeleg med tid for gjennomføring til etter at ei klagesak er avgjort i Miljødirektoratet. Følgeleg vil det ikkje vera trong for å gi saka oppsettande verknad.

Konklusjon

Det er fremma ein grundig klage der klagar meiner det er gjort sakshandsamingsfeil og nytta feil lovgrunnlag. Forvaltar er ikkje samd i dette og syner til vurderinga i saka. Verneområdestyret sitt vedtak frå 13.12.2019 bør oppretthaldast. Saka vert sendt Miljødirektoratet for avgjer.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748
Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47
fmavjth@fylkesmannen.no
www.svr.no

Rhett Tønnesen
Pb. 63
4756 HOVDEN I SETESDAL

Saksbehandler Jørn Trygve Haug

Vår ref. 2018/1999-0 432.2

Deres ref.

Dato 03.01.2020

Melding om vedtak. Krav om retting, gnr. 1, bnr. 7 Storhedder. Rhett Tønnesen

Syner til tidlegare handsaming i verneområdestyret 18.9.2019 samt brev frå dykk datert 21.10.2019. I møte 13.12.2019 handsama verneområdestyret saka om retting etter naturmangfoldloven § 69. Vedtak og saksframstilling ligg ved. Som du ser av vedtaket vart det gjeven pålegg om riving og der frist for gjennomføring vart sett til 22.4.2022.

Klage

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet. Klaga skal sendast til verneområdestyret for vidare handsaming. Klagefristen er 3 veker frå mottak av vedtaket. Alle partar med klagerett har rett til innsyn i saksdokumenta. Skrifteleg klage skal sendast til Verneområdestyret for SVR Pb. 788 Stoa, 4809 ARENDAL. Oppgi kva for eit vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplysast når brevet kom fram.

Med helsing

Jørn Trygve Haug
Verneområdeforvaltar

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi på mail til:
Atle Bergshaven
Fylkesmannen i Agder
Bykle kommune

Postboks 788 Stoa 4809 ARENDAL
Sarvsvegen 14 4754 BYKLE

Arkivsaksnr: 2018/1999-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 28.11.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	38/19	13.12.2019

Krav om retting, gnr. 1, bnr. 7 Storhedder. Rhett Tønnesen

Vedlegg:
1 0976_001

Saksprotokoll i Verneområdestyret for SVR - 13.12.2019

Handsaming

Jan Dalen ba seg sjølv ugild. Har eit kundetilhøve til Rhett Tønnesen. Deltok ikkje i handsaming av saka.

Samrøystes vedteken i tråd med innstilling.

Vedtak i verneområdestyret

Med heimel i naturmangfoldloven § 69 gir verneområdestyret grunneigar Rhett Tønnesen pålegg om riving av følgjande ulovlege byggetiltak på hytta ved Storhedder:

- Platting/veranda føre den nye hytta
- Badestamp
- Tilbygg på vestsida av hytta

Frist for riving vert sett til 24.4.2022. Forvaltningssekretariatet skal ha melding så snart arbeidet er gjennomført. For bruk av motorisert køyretøy til transport må det søkast særskilt. Ved trong for trapp som tilkomst inn i hytta må det også søkast særskilt.

Verneområdestyret legg vekt på at tiltaka ikkje har blitt søkt om og godkjend før oppføring. Bygningane ligg i eit verna område, i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep. Verneområdestyret har allereie strukke seg langt der dei tidlegare godkjende plassering og storleik på den nye hytta, samt at grunneigar fekk behalde den gamle hytta som sikringsbu. Rivingstiltaka vil vera arbeidskrevjande og krevje lang transport men er fullt ut gjennomførbart. Verneområdestyret syner elles til grunngjeving i saka handsama 18.9.2019.

Forvalters innstilling

Med heimel i naturmangfoldloven § 69 gir verneområdestyret grunneigar Rhett Tønnesen pålegg om riving av følgjande ulovlege byggetiltak på hytta ved Storhedder:

- Platting/veranda føre den nye hytta
- Badestamp
- Tilbygg på vestsida av hytta

Frist for riving vert sett til 24.4.2022. Forvaltningssekretariatet skal ha melding så snart arbeidet er gjennomført. For bruk av motorisert køyretøy til transport må det søkast særskilt. Ved trong for trapp som tilkomst inn i hytta må det også søkast særskilt.

Verneområdestyret legg vekt på at tiltaka ikkje har blitt søkt om og godkjend før oppføring. Bygningane ligg i eit verna område, i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep. Verneområdestyret har allereie strukke seg langt der dei tidlegare godkjende plassering og storleik på den nye hytta, samt at grunneigar fekk behalde den gamle hytta som sikringsbu. Rivingstiltaka vil vera arbeidskrevjande og krevje lang transport men er fullt ut gjennomførbart. Verneområdestyret syner elles til grunngjeving i saka handsama 18.9.2019.

Saksopplysninger

Verneområdestyret skal i denne saka ta stilling til om det skal gjevast pålegg om riving av dei bygningstiltak det ikkje er søkt om og gjeve tillating til ved Storhedder i Bykle. Dette gjeld: veranda (platting) på eksisterande ny hytte, badestamp ført opp i tilknytning til verandaen og tilbygg på den nye hytta.

Verneområdestyret handsama i møte 18.9.2019 ei sak som gjaldt oppfølging av ulovlege byggetiltak ved Storheddervatn i Bykle, gnr. 1, bnr. 7 Rhett Tønnesen. Verneområdestyret fatta følgjande vedtak:

Med heimel i Naturmangfaldslova § 48 får Rhett Tønnesen løyve til å behalde den gamle hytta ved Storheddervatn 1/7 i Bykle. Til grunn for avgjerda legg verneområdestyret vekt på at den kan ha ein funksjon i høve til vedskjul/lagringsplass og tryggleik. Avgjerda må også sjåast i samanheng med resterande del av saka.

Eksisterande ny hytte vert godkjend med storleik 40 m² BYA og plassering som i dag. Verneområdestyret meiner det er særst uheldig at eksisterande ny hytte er ført opp utover godkjend storleik og med annan plassering. Verneområdestyrte kan likevel akseptere dette då det ikkje i avgjerande i høve til påverknad av verneføremål og verneverdiane.

Med heimel i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei, Ryfylke landskapsvernområde kap. 1.1 får Rhett Tønnesen 1/7 Storhedder i Bykle avslag på søknad om godkjenning av tilbygg på eksisterande bygning ved Storhedder.

Med heimel i naturmangfaldslova § 69 og forvaltningslova § 16 vil verneområdestyret varsle pålegg om riving av bygningsmasse på staden. Dette gjeld:

- Veranda på eksisterande ny hytte

- *Badestamp ført opp i tilknytning til verandaen*
- *Tilbygg på den nye hytta*

Verneområdestyret legg vekt på at det er ei rekke ulovlege tilhøve som er avdekka og at det samla sett er alvorlege brot på verneforskrifta. Fleire byggetiltak er gjennomført utan søknad. Total mengde bygningsmasse overskrid i stort monn føringar gjeven i forvaltningsplanen og ligg i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep. Å tillate all bygningsmasse på staden vil ut i frå dette stri mot verneføremål og kunne påverke verneverdiane nemneverdig ref. naturmangfaldslova § 48 første ledd. Verneområdestyret legg også vekt på at en tillating til all bygningsmasse på staden vil skape presedens i andre saker

I tråd med vedtaket og forvaltningsloven § 16, vart grunneigar varsla i brev datert 20.9.2019 om at verneområdestyret vil vurdere å gi pålegg om riving av bygningsdelar som ikkje vart godkjend. Dette gjaldt:

- Veranda på eksisterande hytte
- Badestamp ført opp i tilknytning til verandaen
- Tilbygget på den nye hytta

Som det går fram av vedtaket i verneområdestyret var nokre tiltak godkjend. Dette gjaldt:

- Den gamle hytta på plassen vart tillate å behalde (i opphavelog løyve frå Bykle kommune var det sett som vilkår at denne skulle rivast)
- Den nye hytta vart godkjend med storleik utover det som låg i opphavelog løyve frå Bykle kommune.
- Plassering av ny hytte vart godkjend. Den var ikkje ført opp i tråd med vilkår i løyvet frå Bykle kommune.

Av varselet gjekk det fram at grunneigar hadde høve til å uttale seg til varselet før verneområdestyret fattar endeleg vedtak. Uttale datert 21.10.2019 vart sendt inn av Atle Bergshaven på vegne av grunneigar. Bergshaven har åremålskontrakt på leige av hytta ved Storheddervatn. Sjå vedlegg 1. Hovudpunkta i uttalen er som følgjer (forvaltar si kapittelinnending)

Pkt. 1 SVR og Bykle kommune har i ein årrekke vore kjent med tiltaka som nå vert vurdert rive

Bergshaven syner til åremålskontrakt som låg ved søknad om snøscooterløyve og helikopterløyve i 2018 (ref. søknad og epost datert 5.3.18), og at forvaltninga ut i frå dette var kjend med tiltaka som var planlagt/under arbeid der inne. Dette gjaldt:

- Reparasjon av platting (veranda)
- Avslutning av platting mot badestamp

Bergshaven skriv at SVR på dette tidspunktet ikkje hadde innvendingar til tiltaka, men siterar samstundes frå motorferdselløyvet der forvaltar skriv at «*Forvaltar er ikkje kjent med at det er gjeven løyve til tilbygg på aktuelle hytte. Vidare må det stillast spørsmål om omtala arbeid med nedforing er endring av fasade, noko som ein i så fall må søke dispensasjon frå verneforskrift for å utføre*»

Bergshaven skriv vidare at tilbygget diverre på dette tidspunktet (2018) allereie var oppført men at nedforing av platting ikkje er gjort. Vidare beklagar han at søknad om oppføring av

bod skjedde før tiltaket var søkt om og godkjend. Vidare syner Bergshaven til kontakt mot Bykle kommune i 2016/2017 der det skulle vera ei felles forståing med kommunen at den gamle hytta kunne behaldast som sikringsbu. I den samanheng må det også forståast at platting og badestamp var kjent og der kommunen ikkje hadde innvendingar til dette.

Pkt. 2 Byggeløyvet frå Bykle kommune i 1997

Bergshaven syner til at det for 20 år sidan ikkje var uvanleg at det på dei fleste hytter vart bygd platting, tram osb. utan at dette vart særskild søkt om dette. Ein finn få dømer på at slike tiltak er kravd fjerna etter 20 år. Plattingen har i dag ein vesentleg funksjon i høve til tilkomst inn i hytta og der den jamnar ut høgdeuliksken mot terreng. Det oppfattast urimeleg at platting og badestamp oppført før verneområdet vart oppretta, og som forvaltninga har kjent til i langt tid, vert kravd riven. Hadde grunneigar søkt om oppføring av platting i 1997 ville han høgst truleg ha fått løyve til dette.

Det stillast spørsmål om verneområdestyret kan «..omgjøre en vurdering/underhånden godkjenning, som ble gjort av Bykle kommune før verneplanen ble godkjend»

Etter Bergshavens vurdering er det berre tilbygget som kan definerast som oppført utan tillating. Dette skuldast delvis at grunneigar på dette tidpunktet var mykje på reise og ikkje hadde forståing for å søke i tide.

Pkt. 3 Tilbygget erstattar ein annan sjølvstendig bygning som falt ned i ein vinterstorm

Tilbygget er mindre enn den som blåste ned. Eit tilbygg må vera å føretrekke framfor ein oppattføring av ein sjølvstendig bygning. Det synast også til at SVR sjølv skriv at om det berre var tilbygget det dreier seg om, ville nok dette kunne ha blitt godkjend etter søknad.

Pkt. 4 Arkitektonisk utforming av bygningsmassen ved Storhedder. Opprydding kring hytta
Bergshaven er samd i at denne kan gjerast betre. Særskilt nemnast:

- Nedføring av terrasse og dei andre sidene på hytta
- Overbygg/tak over inngangsparti parallelt med vinkel parallelt med hyttetak mot syd.
- Vindaug i vestveggen av tilbygget
- Montering av lause sprosser i vindaugo på sørveggen av hytta

Bergshaven syner til opprydding som alt er gjort kring hytta og at dette vil halde fram.

Pkt. 5 Bruk av eigeidomen

Eigeidomen er på 40 000 mål og ligg langt frå bilveg. Det er ikkje, eller vil bli, fleire hytter på eigeidomen. Det er inga trafikk/ferdsel som vert påverka av gjennomførte byggetiltak.

Oppretting av verneområdet har alt gjeve grunneigar monaleg innskrenking i disposisjonsretten på eigeidomen. For optimal forvaltning av verneområdet må det leggst vekt på eit godt samarbeid mellom grunneigar og forvaltninga.

Som avslutning skriv Bergshaven at det må vera andre måtar å reagere på enn å krevje riving, til dømes:

- Fjerne badestamp
- Fore ned platting og hytta på aust, vest og nordside
- Montere vindaug i vestvegg på bod
- Brekke taket på uisolert bod mot syd

- Fjerning av rot og søppel under platting og hytte, samt kring hytta for øvrig

Basert på dette må tilbygget kunne godkjennast.

Heimelsgrunnlag

- Naturmangfoldloven §§ 8 - 12
- Naturmangfoldloven § 69 om retting og avbøtande tiltak

Vurdering

Argumenta i uttalen kan kort samanfattast som følgjer:

- SVR og kommunen har i langt tid kjent til, og stillteiane akseptert, gjennomført tiltak kva gjelder badestamp og platting/veranda. Tilbygget må kunne behaldast. Det ville truleg ha blitt gjeven løyve til eit slikt bygg om det hadde vore søkt om, då dette er til erstatning for bygning som blåste ned.
- I mange høve vart platting/veranda ført opp utan søknad på slike hytter. Den har i dag ein vesentleg funksjon som tilkomst inn i hytta og som avslutning mot terreng.
- Badestamp vert akseptert fjerna. Det er ønskjeleg å gjere tiltak som nedføring av platting, påsetting av sprosser, montering av vindaugo og fjerning av skrot for å betre det visuelle inntrykket av hytta og areala kring.

Det vesentlege i saka må vera at tiltaka som saka gjeld (badestamp, platting/veranda og tilbygg) ikkje har blitt søkt om til verken Bykle kommune eller verneområdestyret for SVR. Det har derfor heller ikkje blitt gitt noko som helst form for dispensasjon til desse tiltaka. At forvaltningssekretariatet var kjent med desse gjennom handsaming av ein motorferdselssøknad attende i 2018 kan det ikkje leggast vekt på. Eit løyve til bruk av snøscooter eller helikopter kan ikkje nyttast som «godkjenning» av eit ulovleg byggetiltak. I motorferdselssaker legg forvaltninga generelt til grunn at behovet for transporten er knytt til lovlege tiltak. I denne saka vart det jo også stilt spørsmål ved fleire av tiltaka slik Bergshaven syner til i uttalen, og det vart gjeven avslag på delar av motorferdselssøknaden nettopp av den grunn. Vesentleg her er også at forvaltninga følgde opp dei ulovlege byggetiltaka *når dei vart kjend*. Forvaltar syner her både til formuleringa i nemnde motorferdselløyve i 2018, og ikkje minst brev til grunneigar datert 4.1.2019 der han vart beden om å gjere greie for tiltaka. Tilbygget vart også meld til politiet av SNO 22.5.2018.

Bergshaven peiker på at tilbygget er til erstatning for eit uthus som tidlegare blåste ned. Forvaltninga vil som hovudregel kunne tillate oppattføring av bygningar som av ulike årsaker fell ned. I denne saka stiller det seg annleis. Den nye hytta var allereie bygd større enn det som låg i byggeløyvet frå 1997 og ein må såleis kunne gå ut i frå at trong til lagringsplass i ein viss grad kunne løysast i hytta. Verneområdestyret godkjende også i møtet 18.9.2019 at grunneigar kunne behalde den gamle hytta. Med dette er det utan tvil nok bygningsmasse på staden til å dekke behov for lagringsplass. Utedo vil oftast bli bygd separat frå hovudbygning. På den nye hytta er det etablert ei do-løysing som del av hovudhytta.

Bergshaven foreslår diverse tiltak på på/kring den nye hytta for å betre det visuelle inntrykket, men der platting og tilbygg vert behalden. Forvaltar kan ikkje sjå at det er gjeven tungtvegande og nye argument for å behalde platting og tilbygg. Tiltak som gjeld fjerning av rot og søppel bør grunneigar gjere uavhengig av denne saka.

Etter riving av platting vil det vera trong for trapp som tilgang inn i hytta. Det må i så fall sendast særskilt søknad på dette.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Ved førre handsaming i møte 18.9.2019 vart tiltaka vurdert etter desse paragrafane. Forvaltar syner i sin heilskap til desse.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 69

Dette er heimelen for å kunne pålegge riving. Ein føresetnad i denne er at pålegget ikkje er urimeleg i høve til kostnadar, verknaden av tiltaka, tiltakshavars skuld og økonomiske stilling.

I saka 18.9.2019 la verneområdestyret vekt på at det samla sett var gjennomført store inngrep i eit ope landskap og langt frå andre tekniske inngrep. Sjølv etter riving av platting, badestamp og tilbygg vil grunneigar ha eit godt funksjonelt husvære i området som vil dekke behova for drift og nytting av eigedomen. Rivingstiltaka vil vera arbeidskrevjande og krevje lang transport men er fullt ut gjennomførbart praktisk og økonomisk.

Konklusjon

Forvaltar meiner det ikkje kan leggest til grunn at aktuelle tiltak stillteiane er akseptert av forvaltninga, og at tilbygg og platting/veranda uansett ville ha blitt gjeve løyve til.

Verneområdestyret har allereie strukke seg langt saka der dei i møtet 18.9.2019 godkjende at grunneigar fekk behalde den gamle hytta, auka storleik på den nye hytta og plassering av denne. Det vert gjeven pålegg om riving av platting/veranda, tilbygg og badestamp slik det vart varsla i brev til søkar 20.9.2019. Rivingstiltaka vil vera arbeidskrevjande og krevje lang transport men er fullt ut gjennomførbart.

Ei eventuell trapp for tilkomst inn i hytta må søkast om særskilt. Det same gjeld naudsynt motorisert transport i samband med rivingsarbeidet.

Kopi:

Grunneigar

Bykle kommune

Fylkesmannen i Agder

Verneområdestyret Setesdal Vesthei,
Ryfylke- og Frafjordheiaene (SVR)
Pb 788 Stoa
4809 ARENDAL

Org.nr.: NO 971 456 221 MVA

E-post:
lars@advokatrodvelt.no

Adresse:
Skolegaten 6
4878 Grimstad

6. februar 2020

1/7 I BYKLE – EIER RHETT TØNNESEN – KRAV OM
RETTING AV TILBYGG, PLATTING OG BADESTAMP.

I. STATUS – BAKGRUNN.

Jeg benevner Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylke og Frafjordheiane som VSVR.

Under behandlingen av et snøscooterløyve i 2018 registrerte Statens Naturoppsyn (SNO) byggeaktivitet på eiendommen. Det er avdekket tilbygg på eksisterende jaktbu på ca 8m2 og registrert at selve jaktbua er oppført i strid med vedtak fra bygningsrådet i Bykle etter PBL 1985 §81.

Etter søknad fra grunneier til VSVR, ble det 18/9.19 truffet vedtak om å fremme rivningsvedtak. Vedtaket inneholdt også varsel til grunneier i samsvar med fvl. §16. Saken ble fulgt opp og VSVR traff 13.12.19 vedtak om rivning innen 22.4.22. Vedtaket inneholder også avslag på godkjenning av tilbygget med hjemmel i fredningsvedtak for SVR inntatt i FOR - 2000-04-28-409. Rivningsvedtaket er hjemlet i nml §69 jfr. §§8-12. Klagefristen er etter anmodning forlenget til 7/2.2020.

VSVR har godkjent at jaktbua uten tilbygg kan bestå – areal ca 40m2. Bykle kommune har opplyst til grunneier og åremålstaker Atle Bergshaven at gamlehytta ikke vil bli krevd revet av sikringshensyn.

Byggeløyet for jaktbua ble gitt 12.4.1994. Arbeidene ble påbegynt 1997 og ferdigstilt sommeren 2000.

Grunneier og åremålstaker Atle Bergshaven påklager vedtaket. Det anføres vesentlige saksbehandlingsfeil samt uriktig lovanvendelse. Bergshaven har rettslig interesse i saken etter fvl. §2.

II. NÆRMERE OM KLAGEN.

1. Byggesaken fra 1994.

Bygningsmassen på 1/7 ved Storheddarvatnet besto av 2 bygninger slik som vist på vernekartet. Det har til alle tider tilhørt gården jakt og veiding i området og dette er en resurs som inngår i gårdens landbruksvirksomhet.

Advokat Lars Ths. Rodvelt
Møterett for Høyesterett *

Grunneier søkte i 1994 om oppføring av ny jaktbu i form av driftsbygning etter PBL 1985 §81. Landbruksnemda uttalte i møte 6.4.1994 at tiltaket «*stettar krava til driftsbygning etter plan og bygningslova §81.*»

Basert på denne uttalelsen ble tillatelse gitt 12.4.94 på vilkår av at «*noverande hytte vert fjerna.*»

Rhett Tønnessen gikk noe utover søknaden idet jaktbua ble ca 40m²; det ble bygd platting og stamp samtidig og plasseringen er noe i strid med vilkåret i tillatelsen. Han opplyser at kommunen senere ga muntlig tillatelse til å benytte gamlehytta til fortsatt jaktvirksomhet og ikke minst sikringsbu. Han opplyser også at kommunen i forbindelse med muntlig tillatelse var kjent med at bua var noe større og at platting og stamp var bygd til samt jaktbuas plassering.

Det er ingen grunn til å reise tvil om grunneiers troverdighet på dette punkt, og årsaken er reglene i PBL 1985 §81.2, ledd der det fremgår at driftsbygning ikke trengte omsøkes; det var tilstrekkelig med varsel til kommunen med opplysning om at bygget for øvrig skulle være i samsvar med PBL. At grunneier etter dette var berettiget til å oppføre jaktbua slik den var før tilbygget i 2018 er ikke tvilsomt. I stedet for skriftlig melding er dette ordnet muntlig. Slik har det vært praksis for i flere kommuner.

At jaktbua slik den stod ferdig i 2000 er godkjent av kommunen, støttes også av PBL 1985 §113 som gjelder oppfølging og påtale av ulovlige forhold etter PBL. Bykle kommune har helt fram til nå ikke funnet grunnlag for å følge opp saken. PBL 2008 §32-1 formulerer det slik at mindre overtredelser kan kommunen avstå fra å forfølge. Ordlyden gir en presisering av hvordan PBL 1985 §113 ble forstått og praktisert. Det må dermed legges til grunn at jaktbua som ble påbegynt 1997 og ferdigstilt sommeren 2000 er godkjent av Bykle kommune i medhold av bygningslovgivningen.

Verneforskriften for SVR kom som nevnt i 2000. På dette tidspunkt var tiltaket ferdigstilt i det alt vesentlige. Verneforskriften virker fremover i tid og har ikke tilbakevirkende kraft. Jaktbua slik den var dengang rammes ikke av forskriftens kap. 1.1 i SVR.

I denne forbindelse er det viktig å nevne at Bykle kommune hadde ansvaret for håndheving av SVR fram til 2010. Kommunen har følgelig heller ikke funnet grunn til oppfølging i forhold til verneforskriften. Dette har sammenheng med at jaktvirksomheten på heia er jordbruksvirksomhet som er tillatt etter forskriftens kap. 1,2 og at driftsbygninger etter PBL 1985 §81 ikke trengte byggetillatelse. Fylkesmannen har ved sin håndhevelse ikke gjort noe med saken og VSVR fikk først myndighet etter nml §§69, 70 og 73 ved delegasjon 14.11.2016.

Etter lovanvendelse som redegjort for her, er det klart at VOS ikke har hjemmel i nml §69 til å kreve fjerning av platting og stamp. Nml §69 har som forutsetning forhold som er i strid med naturmangfoldloven eller vedtak truffet i medhold av loven (innbefattet tidligere naturvernloven fra 1970). Jaktbua slik den var i 2000 er ikke i strid med vedtak truffet i medhold av loven og heller ikke i strid med loven.

2. Uriktig saksbehandling.

Det som er en vesentlig saksbehandlingsfeil ved rivningsvedtaket, er at tiltaket hører under PBL og ikke under nml. Tilbygg, platting og stamp er etter PBL 2008 søknadspliktige. Det betyr for tilbyggets vedkommende at SVR i stedet for å behandle saken som en direktegjennomføring etter nml §§69 og 71 skulle ha pålagt tiltakshaver å søke Bykle kommune om ettergodkjenning av tilbygget. Det er all grunn til å tro at dette ville bli godkjent

ut fra bruk av området i alders tid og at det er landbruksnæring. Etter PBL §21-5 har kommunen samordningsplikt og kan vente med å behandle saken til annen relevant myndighet har uttalt seg – i dette tilfelle myndighet etter nml.

Det er sikker rett og praksis etter PBL at ved håndheving av uomsøkte byggetiltak får tiltakshaver frist til å søke ettergodkjenning. Da saken kom opp, skulle VSVR ha sendt saken til Bykle kommune for videreoppfølging i form av varsel om retting og frist for å søke ettergodkjenning. Dette gjelder også for plattning og stamp dersom kommunen mot formodning skulle mene at jaktbua fra 2000 ikke var godkjent.

VSVR sitt mandat etter nml §69 er begrenset til tiltak som er i strid med naturmangfoldloven og vedtak truffet i medhold av loven. Det er ikke tilfelle i vår sak; den er begrenset til manglende byggeløyve for landbrukseiendom etter PBL. Det er en misforståelse å tro at et manglende byggeløyve for 8 m2 hører under naturmangfoldloven eller verneforskriften. Kap. IV pkt. 1.1. i verneforskriften gjelder «Oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger m.v.» - tilbygg på 8 m2 omfattes ikke. Lovstriden gjelder PBL og er utenfor forsskriftens myndighetsområde.

I denne forbindelse viser jeg til Ot.prp nr. 52(2008-2009) kap. 18.1 om håndheving og sanksjoner etter nml; se

Bilag 1: kap. 18.1.

Her fremgår at en overtredelse må være i strid med naturmangfoldloven. og at dersom overtredelsen gjelder andre lover, så vil det være håndhevings- og straffebestemmelsene etter den aktuelle lov som skal anvendes – i dette tilfelle PBL.

Jeg viser også til kap. 5.1;

Bilag : kap. 5.1

Her er særskilt vist til bygningslovgivningen.

III. LOVANVENDELSE ETTER NML.

Reglene om at tiltakshaver har krav på å søke om ettergodkjenning vil gjelde også i forhold til forskriftens kap. 1 og i forhold til nml §§8-12.

Ved søknad om ettergodkjenning må saken sendes til Bykle kommune for etterbehandling hvis den opprettholdes av VSVR. Ved slik søknad om ettergodkjenning skal saken vurderes som om det påtalte forhold ikke var utført. Ved vurderingen skal det forhold at tiltaket ikke er omsøkt holdes utenfor. Jeg peker da på at VSVR ved denne vurderingen. i det alt vesentlige legger til grunn som hovedbegrunnelse for sitt standpunkt at tiltakene ikke er blitt omsøkt. Dette fremkommer på s. 3 og side 4 øverst og i vurderingen på side 6 heter det:

«Det vesentlige i saka må vera at tiltaka som saka gjeld ikkje har blitt søkt om verken til Bykle kommune Verneområdestyret for SVR. Det er heller ikkje gitt noko som helst form for dispensasjon til desse tiltaka.»

Som det sees er lovanvendelsen feil: Det er en saklig vurdering av om vilkårene etter vedkommende lovbestemmelse er til stede som skal vurderes – det forhold at tiltaket ikke er omsøkt skal holdes utenfor.

At tilbygget på 8m² er i strid med nml §§8-12 har VSVR ikke redegjort for. SVR har kun en beskrivelse av innholdet i reglene- ingen gjerningsbeskrivelse som viser den påståtte lovstriden.

Rivningsvedtaket er etter klageanførselene å anse som ugyldig.

Det anføres også at virkningen av rivningsvedtaket er helt uforholdsmessig for grunneier og åremålstaker.

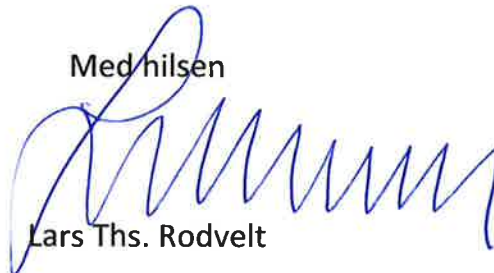
Grunneier ønsker å ha bygninger på gården i samsvar med lovgivningen. Utleie til jakt og egen jakt er viktig for næringsvirksomhet og ikke minst bosetting. Saken bes derfor oversendt til Bykle kommune snarest for å etterbehandle søknad om godkjenning av tilbygget.

Grunneier har tilbudt seg å utføre følgende estetiske tiltak:

- Fjerne badestampen.
- Fore ned hytta og platting slik at bygget knyttes bedre til eksisterende terreng.
- Montere mindre vind (50X50 cm) i bod mot vest.
- Brekke taket på tilbygget mot syd slik at dette får et bedre, visuelt uttrykk.
- Fjerning av rot og søppel i terreng og under hytta.

Avslutningsvis kreves at klagen gis oppsettende virkning i samsvar med fvl. §42.

Med hilsen

Lars Ths. Rodvelt

Rhett Tønnessen
Atle Bergshaven
Bykle kommune

Ot.prp.nr.52 (2008-2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Tittel	Ot.prp.nr.52 (2008–2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
Kildedok	NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven)
Dato	2009-04-03
Utgiver	Miljøverndepartementet
Sidetall	479
Korttittel	Ot.prp.nr.52 (2008–2009)

Innholdsfortegnelse

Ot.prp.nr.52 (2008-2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Innholdsfortegnelse

Kapittel 18 Håndheving og sanksjoner

18.1 Innledning

Kapittel 18 Håndheving og sanksjoner

18.1 Innledning

Etterlevelse av naturmangfoldloven er viktig for at målet om at mangfoldet skal tas vare på, kan realiseres. Internasjonale avtaler understreker som oftest også at de tiltak som landene setter i verk, skal være effektive.

Videre følger det av EUs miljøansvarsdirektiv, som i utgangspunktet faller inn under EØS-avtalen, at det skal være visse håndhevingsregler for å unngå miljøskader (jf. kap. 18.2 nedenfor).

Etterlevelse av loven skal først og fremst søkes nådd gjennom veiledning, informasjon og kommunikasjon, slik at det oppnås forståelse for de verdier loven skal ivareta, og hvordan det kan gjøres. Slike virkemidler vil likevel ikke være tilstrekkelig i alle tilfelle. F.eks. kan det være økonomiske fordeler knyttet til å overtre loven. Det er derfor viktig at loven inneholder bestemmelser som kan bidra til etterlevelse av de reglene som er gitt, samt at det slås fast hvilke forpliktelser den enkelte har eller kan pålegges når det gjelder å hindre miljøskade. Lovkap. IX inneholder derfor regler om flere typer virkemidler:

- retting og avbøtende tiltak ved lovovertrødelse
- å avverge eller begrense skade ved uforutsette miljøkonsekvenser av ellers lovlig virksomhet
- tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av regler eller pålegg

- miljøerstatning
- straff.

Bestemmelsene tar i all hovedsak utgangspunkt i at loven eller et vedtak med hjemmel i loven er overtrådt. Dette gjelder imidlertid ikke ved reglene knyttet til uforutsette følger av lovlig virksomhet. Rammene for hva som kan pålegges i forbindelse med uforutsette følger, er derfor snevrere enn etter de øvrige bestemmelsene, jf. kap. 18.4.2.2 nedenfor. Det er likevel også i slike situasjoner viktig at ansvarsforholdene klargjøres, med utgangspunkt i prinsippet i § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaveren.

Bestemmelsene bygger på at det har skjedd en overtredelse av naturmangfoldloven. I de foregående kapitler er det beskrevet at mange av bestemmelsene i naturmangfoldloven skal gjennomføres ved anvendelse av andre lover. Der dette er tilfelle, vil det være håndhevings- og straffebestemmelsene etter den aktuelle lov som må brukes for å følge opp overtredelser. Miljøerstatning etter naturmangfoldloven kan imidlertid også pålegges for overtredelse av bestemmelser etter andre lover, hvis disse er gitt for å gjennomføre mål og prinsipper i naturmangfoldloven. Dette er nærmere omtalt i kap. 18.6.

På ett punkt ville det uten nærmere presisering vært overlapp i straffebestemmelser. Dette gjelder for overtredelser av viltloven og lakse- og innlandsfiskloven som også er en overtredelse av naturmangfoldloven § 15. Det foreslås derfor en tilføyelse i disse to lover som avgrenser virkeområdene mot hverandre på dette punkt, jf. § 78 nr. 7 og nr. 8.

Ot.prp.nr.52 (2008-2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Tittel	Ot.prp.nr.52 (2008–2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
Kildedok	NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven)
Dato	2009-04-03
Utgiver	Miljøverndepartementet
Sidetall	479
Korttittel	Ot.prp.nr.52 (2008–2009)

Innholdsfortegnelse

Ot.prp.nr.52 (2008-2009) Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Innholdsfortegnelse

Kapittel 5 Gjeldende lover og naturmangfoldloven

5.1 Gjeldende rett

Kapittel 5 Gjeldende lover og naturmangfoldloven

5.1 Gjeldende rett

Det finnes i dag en rekke lover som regulerer aktiviteter som påvirker naturmangfoldet enten direkte eller indirekte. I NOU 2004:28 er det gitt en omfattende oversikt over slike lover i kapitlene 13 (artsforvaltning) og 15 (generelt om områdeforvaltning), og i vedleggene 7 (lover av betydning for arealutnyttelse og annen påvirkning av livsbetingelsene for biologisk mangfold) og 14 (lover av betydning for introduksjoner av fremmede arter). Etter at NOU-en kom, er skogbrukslova av 1965 erstattet med lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk, oppdrettsloven av 1985 med lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur, reindriftsloven av 1978 med lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift og saltvannsfiskeloven av 1983 med lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova), plan- og bygningsloven av 1985 med lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Den enkelte lov regulerer visse typer virksomhet eller ressurser. Ressurslover som f.eks. viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og havressurslova omfatter hver sine deler av det biologiske mangfoldet. Inngrepslovene omfatter hver sine typer inngrep. Plan- og bygningsloven er en samordnende lov når det gjelder arealbruk, men omfatter ikke høsting, introduksjoner av fremmede organismer eller uttak og utnyttning av genetisk materiale.

Naturvernloven er den loven som i størst grad omfatter naturens mangfold på alle nivåer, fra variasjon innenfor arter (genetisk mangfold) til variasjon mellom arter og variasjon innenfor og mellom økosystemer, og alle typer påvirkning. Men naturvernloven er en vernelov, ikke en generell lov om bærekraftig bruk. Dessuten fanger den ikke opp mer generelle påvirkninger som f.eks. klimaendringer.

I dette kapitlet gjør departementet på et overordnet nivå rede for hvilke regler naturmangfoldloven bidrar med. En grundigere redegjørelse for gjeldende rett og forholdet mellom naturmangfoldloven og andre lover finnes i tilknytning til det enkelte tema. For øvrig vises til de nevnte oversiktene i NOU 2004:28 og til forarbeidene til de nye lovene som er nevnt foran.

ST 19/20 Eventuelt